

พระบัญชาของเอกองค์อัลลอฮ์ในอัลกุรอานว่า :- **وَلَا تَبْخَبْ تَبِخَ الْجَهْلِيَّةِ الْأُولَىٰ - الْآيَةُ**
 ความว่า :-

“และอย่าได้โอ้อวดความงาม (ของพวกเธอ) เช่นการอวดความงาม (ของสตรี) แห่งสมัย
 งามภายในยุคก่อน” (อัลอะหฺซาบ : 33)

ผู้วิจัยเห็นว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มีความเคร่งครัดในศาสนามาก โดยเฉพาะในด้
 การแต่งกาย ซึ่งเห็นได้จากการสวมใส่หิญาบอยู่ตลอดเวลาแม้กระทั่งต่อหน้าคนตาบอดหรือหลุม
 ผิงศพที่มีไม้ครอบครึ่งของนาง

3.2.5 ความสัมพันธ์กับเครือญาติและวงศ์ตระกูล

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) รักและเอ็นดูต่อหลานของเธอทุกคน เช่น ลูก ๆ ของนางฮัสมาฮฺ บินค
 อบีบักรฺ (.ฎ.) กับท่านอับซุฮัยษฺ อิบน์ อัลเฮวาม (ร.ฎ.) (คือ ท่านอับดุลลอฮ์⁶⁶ และท่านอุรวะฮฺ)
 และลูกเลี้ยงของท่านหญิงทั้ง 4 คน คือ ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ ซัยนัษ รุกัยยะฮฺ และอุมมุกัลฎุม
 รวมถึงญาติมิตรของท่านนบี ﷺ อีกด้วย เช่น ท่านอะลี อิบน์ อบีฏอลิบ (ร.ฎ.)

ดังมีหะดีษรายงาน โดยอัลกุฎบีย์ (al -Qurtubī, 1995 :4 : 218) ในหนังสือ al-Istī'āb fi
 Ma'rifat al -Ashāb ว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มีความสนิทสนมกับท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (บุตรีของ
 ท่านศาสดา) เป็นอย่างมาก ทั้งๆที่ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (ร.ฎ.) มีอายุมากกว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)
 ถึง 5 ปี ซึ่งมีคำกล่าวของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในวันที่ท่านรุตบ์ ﷺ จะสิ้นชีวิตนั้นว่า
 ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (ร.ฎ.) ได้เดินมาหาท่านรุตบ์ ﷺ ซึ่งการก้าวเดินของเธอเสมือนกับการเดินของ
 ท่านรุตบ์ ﷺ เมื่อท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (ร.ฎ.) นั่งใกล้กับท่านท่านรุตบ์ ﷺ และท่านกล่าวว่า “ อินดี
 ด้อนรับลูกสาวของฉัน ” หลังจากนั้นท่านก็ได้กระซิบกับเธอ ซึ่งท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ไม่
 สามารถได้ยินจากการกระซิบของท่านรุตบ์ ﷺ ทำให้ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (ร.ฎ.) ร้องไห้และต่อมากั
 หัวเราะ หลังจากนั้นท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้ถามท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (ร.ฎ.) ว่า : **مَا يَبْكُكِ**
 ความว่า “ สิ่งใดที่ทำให้เธอร้องไห้ ” ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (ร.ฎ.) ตอบว่า : **رَسُولُ اللَّهِ**
 ความว่า : “ ฉันไม่สามารถบอกความลับของท่านรุตบ์ ﷺ (ให้แก่ใครได้) ” (บันทึกโดยบุคอรื
 หมายเลข 3873)

3.2.6 การเสียชีวิตของท่านรุตบ์ ﷺ ในห้องของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)

อับดูฏ็อบรอนี (al -Tabrānī, n.d. : 11 : 32) เถ่าในหนังสือ Mu'jam al-Awsaf ว่า ขณะที

⁶⁶ อับดุลลอฮ์ อิบน์ อับซุฮัยษฺ อิบน์ อัลเฮวาม อัลกุเราะซี อัลอะสะดี มีฉายาว่า ออบูบักรฺ และ ออบูซัยนุ เป็นทารก
 ชายคนแรกที่เป็นมุสลิมซึ่งเกิดที่เมืองมาดีนะฮฺหลังจากมีการอพยพจากมักกะฮฺสู่มาดีนะฮฺท่านปกครองเมืองนี้เป็น
 เวลานานถึง 9 ปี และถูกสังหารเสียชีวิตในฐานะเป็นเชลย เมื่อเดือนซุลหิจญะฮฺปีฮิจเราะฮ์ที่ 73 ค.ศ.652

ท่านนบี ﷺ ป่วยเป็นครั้งสุดท้าย ท่านนบี ﷺ ก็ยังเวียนไปตามบ้านของภริยาทุกคนเช่นเดิม และท่านได้ขออนุญาตจากภริยาทุกคนเพื่อนอนพัก ไข้ที่บ้านของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ดังที่ท่านหญิงได้เล่ามาว่า ท่านรศุด ﷺ เสียชีวิตด้วยโรคเยื่อหุ้มปอดอักเสบ (มีลมค้ำระหว่างซี่โครงกระดูก) และอาการของโรคได้เริ่มจากท่านนบี ﷺ กินเนื้อแกะที่มียาพิษ (เพราะมีภริยาอัลลาม อิบน์ มัจกัม) ที่เป็นชาวยิวใส่สารพิษในอาหาร ทั้ง ๆ ที่ท่านนบี ﷺ ไม่ทันกลืนมันไป แต่พิษของมันทำให้ท่านนบี ﷺ ต้องเจ็บมาตลอดตั้งแต่การพิชิตคอบบ์ ของปีฮิจญเราะฮฺที่ 7 (ค.ศ.585) และท่านนบี ﷺ เสียชีวิตในห้องของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เมื่อตอนตะวันขึ้น (บางทีชนะว่าเมื่อตะวันคล้อย) ของวันจันทร์ที่ 12 เดือนเราะบีอุลเอาวัล” ปีฮิจญเราะฮฺที่ 13 (ค.ศ.592)

อัญญาบรอไนยังรายงานว่ ก่อนที่ท่านนบี ﷺ จะสิ้นชีวิตนั้น ท่านนบี ﷺ จะเอาน้ำมาลูบหน้าและนอนบนตักของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) พลาถกล่าวว่ : **إِلَّا بِاللَّهِ وَاللَّهُ لِلْمَوْتِ سَكْرَاتٌ** ความว่ :

“ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่สมควรเคารพสักการะอย่างแท้จริงนอกจากเอกองค์อัลลอฮฺ แท้จริงสำหรับความตายนั้นมีความทุกข์ทรมานมากมายเหลือเกิน” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 4449 และมุสลิม หมายเลข 4184)

ท่านนบี ﷺ เริ่มเสียงแหบ และกล่าวต่อไปอีกว่ : **اللَّهُمَّ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى** ความว่ :

“โอ้ ! เอกองค์อัลลอฮฺผู้ทรงเป็นเพื่อนสนิท ผู้ทรงมีศักดิ์ศรีอันสูงส่งยิ่ง” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 4437 และมุสลิม หมายเลข 166)

หลังจากนั้น ท่านนบี ﷺ มีอาการหนักขึ้นทุกขณะ ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้อ่านดุอาอ์ให้แก่ท่านนบี ﷺ ด้วยอาชะฮฺในสุเราะฮฺอัลมูอะวะชะฮฺดัยน (النَّاسُ) และดุอาอ์อื่น ๆ อีกที่นางได้จดจำมาจากท่านรศุด ﷺ และนางได้เป่ามนร่างของท่านพลาถลูบด้วยมือของนางเพื่อหวังชะเราะกัต (ศิริมงคล) (Tahmāz, ‘Abd al-Hamid. 1410 / 1990 : 88)

ผู้วิจัยเห็นว่า จากการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในฐานะเป็นบุตรชึ่งของท่านอบูบักร (ร.ฎ.) ว่านางมีความกตัญญูรู้คุณ โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ออกทน ยืนหยัดบนสังฆธรรม เรียนรู้อิศรอราน อัลหะดีษ ศาสนบัญญัติ ประวัติศาสตร์ และบทกวี เมื่อนางได้เข้ามาอยู่ในบ้านของท่านนบี ﷺ ในฐานะเป็นภริยา นางก็ได้ให้การสนับสนุนและกำถังใจแก่ท่านในการเผยแผ่สังฆธรรม พร้อมทั้งปรนนิบัติท่านอย่างดีเยี่ยม จนทำให้บางคนเกิดความอิจฉาในคุณงามความดีของนางและใส่ร้ายนาง แต่นางก็อดทน ในที่สุดพระองค์อัลลอฮฺทรงให้นางมีความเข้มแข็ง

⁶⁰ เดือนที่ 3 คามปฎิทินอิสลาม

และสามารถผ่านการทดสอบได้ด้วยดี

การปรนนิบัติของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ต่อท่านนบี ﷺ ในครั้งนี้ได้ให้บทเรียนแก่บรรดาภริยาทั้งหลายที่ต้องการความพึงพอใจจากสามีว่านางจะต้องปรนนิบัติต่อสามีอย่างดีด้วยความเต็มใจและบริสุทธิ์ใจ และจากการกระทำของท่านหญิงที่มีต่อท่านนบี ﷺ ในครั้งนี้ยังให้บทเรียนในสิ่งที่พวกเรา โดยเฉพาะภริยาควรปฏิบัติต่อคนไข้ (สามี) ดังนี้ คือ :-

- 1) ควรอ่านคฺุอาอฺที่มาจากอัลกุรอานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ หรือคุณลักษณะของพระองค์
- 2) ควรอ่านด้วยภาษาอาหรับ หรือภาษาที่สามารถเข้าใจความหมาย
- 3) ควรมั่นใจว่าผู้ที่จะทำให้หายจากโรคต่างๆ นั้น คือ เอกองค์อัลลอฮฺ มิใช่คาลาอาคม

4. การ कराหาของกุ่มหรือสุต่อท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)

การ कराหาของกุ่มหรือสุต่อท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มีมากมาย เช่น :-

4.1 ะคิมที่รายงานโดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นสิ่งฉาบฉวยและมีเดคนัย

อับดุลฮุเซน ฮัรฟูคติน และ ฮัยอิก ซากิม (‘Abd al-Husain and Shaikh Sällem, 1406 / 1986 : 448-455) กล่าวในหนังสือ al-Muräjji‘at ว่า ะคิมที่รายงานโดยท่านหญิงเป็นสิ่งฉาบฉวย เพราะท่านหญิงได้ต่อต้านการสังเีย(ะคิมข)ของท่านนบี ﷺ ในการแต่งตั้งท่านอะลี (ร.ฎ.) ให้เป็นทายาทเพื่อดำเนินการปกครองต่อจากท่านเมื่อก่อนหน้าที่ท่านนบี ﷺ จะสิ้นชีวิต โดยท่านหญิงกล่าวว่า “ ขณะที่ท่านนบี ﷺ ใกล้สิ้นชีวิตนั้น ท่านอยู่ ณ บนดักของฉิน ” ทำให้พวกหรือสุคัดค้านในเรื่องนี้ โดยพวกเขา กล่าวว่าขณะที่ท่านนบี ﷺ จะสิ้นชีวิตนั้นท่านอยู่บนดักของท่านอะลี (ร.ฎ.) โดยอ้างว่ามี ะคิมมุคะวาริ⁶⁰ ที่ยืนยันในเรื่องดังกล่าวและท่านได้สังเียให้ท่านอะลี (ร.ฎ.) ขึ้นเป็น เคาะลีพะฮฺเพื่อทำหน้าที่แทนท่าน แต่ท่านหญิงกล่าวว่านางมิเคยได้รับฟังคำสังเีย นั้นเลย ในที่สุดเกิดภาวะมัวหมองระหว่างท่านทั้งสองและเป็นสิ่งฟัวพันจนทำให้เกิดสงครามฮูถึง 2 ครั้ง⁶¹

ผู้วิจัยเห็นว่า ะคิมที่รายงาน โดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ด้วยสายสืบที่เศาะเหียะ (เชื่อถือได้) เพราะนางรายงาน ะคิมต่างๆ สอดคล้องกับอัลกุรอานและแนวทางของท่านนบี ﷺ อย่างแม่นยำ ดูคำยืนยันของคร.ฎูฮาน เฟาซี (Fawzi, Jihān Rif‘at. 2001 / 1421 : 170) ในหนังสือ al-Sayyidah ‘Ā’ishah wa Tawthiquhā li al-Sunnah ซึ่งท่านหญิงกล่าวในอัล ะคิมเศาะเหียะมุสลิม ว่า :

... لَقَدْ كُنْتُ مُسْتَبِيحَةً فِي حَجْرِي فَأَخْتَسَمْتُ نَفْسِي فَمَاتَ .

⁶⁰ มุคะวาริ คือ ะคิมที่รายงานต่อเมื่อกถึงท่านนบี ﷺ โดยสายสืบของอิหม่ามผู้สืบเชื้อสายที่บริสุทธิ์

⁶¹ คามที่คนระของอะฮฺลุสสุนะฮฺว่าสงครามฮูมีเพียง 1 ครั้งเท่านั้น (ในที่นี้ น่าจะหมายถึงเกิดสงครามระหว่างสองกุ่มถึง 2 ครั้ง คือ สงครามฮูและคิฟีน)

ความว่า :

“...แท้จริงดิฉันได้ให้ท่านนบี ﷺ นอนบนดักขของดิฉัน ทันใดนั้นวิญญาณของท่านก็ออกไป แล้วท่านก็เสียชีวิตในเวลาต่อมา ” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 986)

4.2 ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) จงเกลียดจงชังและเคียดเมื่อทราบข่าวการสิ้นชีวิตของท่านอะลี (ร.ฎ.)

จากหนังสืออัลมูรอญิอาต al Murāji'at เช่นกัน ท่านอับดุลสุเซน ชัรฟุดดีน กล่าวไว้ว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เคียดเมื่อทราบข่าวการสิ้นชีวิตของท่านอะลี (ร.ฎ.) ถึงกับสูญุด^{๖๒}ในการขอบุคม พระองค์อัลลอฮฺที่ท่านอะลี (ร.ฎ.) ได้สิ้นชีวิต โดยให้เหตุผลว่าสิ่งที่ท่านหญิงรอคอยเป็นเวลานานมานั้น ได้ประสบผลสำเร็จแล้ว กอปรกับท่านหญิงมีความจงเกลียดจงชังท่านอะลี (ร.ฎ.) ตั้งแต่ท่านได้มีส่วนในการออกความคิดเห็นให้แก่ท่านนบี ﷺ ในการหย่ากับท่านหญิงเมื่อนางถูกใส่ร้ายโดยพวกปรักปรำ ซึ่งครั้งหนึ่งท่านหญิงได้กล่าวว่า “ ขณะที่ท่านรุด ﷺ เจ็บหนัก ท่านได้เดินออกไปมัสยิด โดยมีชาย 2 คนคอยพุงร่างของท่าน ท่านหญิงกล่าวว่าผู้ชายคนนั้น คือ อับฮับบาส บุตรอับดุลมุดฏาะลิบ และมีผู้ชายอีกคนหนึ่ง ” (ท่านหญิงไม่เรียกชื่อของเขา) ซึ่งต่อมาท่านอับฮับบาส (ร.ฎ.) ได้รายงานในภายหลังว่าผู้ชายคนนั้นคือ ท่านอะลี บุตร อับดุลอิลิฮฺ (ร.ฎ.) ('Abd al-Husāin and Shāikh Saīlem. 1406 / 1986 : 458)

ผู้วิจัยขอชี้แจงว่า โดยข้อเท็จจริงแล้วท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มิได้จงเกลียดจงชังต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด ไม่ว่าในครอบครัวของท่านนบี ﷺ หรือบุคคลอื่น โดยเฉพาะท่านอะลี (ร.ฎ.) เพราะท่านหญิงทราบถึงตำแหน่งและเกียรติยศของท่านอะลี (ร.ฎ.) ได้รับจากพระองค์อัลลอฮฺในฐานะที่สูงส่งเยี่ยงนบีฮารูน (อ.ส.) กับนบีมูซา (อ.ส.) และท่านนบี ﷺ ได้ยกลูกสาวให้แก่ท่าน คือ ท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ (ร.ฎ.) ในการคุ้มครองและปกป้องนางแทนท่าน และท่านหญิงจะยกย่องท่านอะลี (ร.ฎ.) อยู่เสมอว่าเป็นผู้ที่รอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับท่านนบี ﷺ และปัญหาทางศาสนา เนื่องจากท่านได้อยู่ใกล้ชิดกับท่านนบี ﷺ ตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะในยามเดินทาง และท่านนบี ﷺ เคยกล่าวแก่ท่านอะลี (ร.ฎ.) ว่า “ ท่านมาจากฉัน และฉันมาจากท่าน ” ซึ่งหมายถึงมาจากต้นตระกูลเดียวกัน การเกี่ยวโยงของความเป็นญาติทางแต่งงาน การรับนับถือศาสนาอิสลามเป็นรุ่นแรก และการรักและเอ็นดูเสมือนลูกในไส้ของท่านนบี ﷺ ที่มีต่อท่านอะลี (ร.ฎ.) เป็นต้น (Sulaymān Saīlim , 2000 / 1420 : 137-143)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ยังได้ชี้แจงถึงความรักของท่านนบี ﷺ ที่มีต่อท่านอะลี (ร.ฎ.) เมื่อมีคนถามนางว่า ท่านรุด ﷺ รักใคร่มากที่สุด นางตอบว่า ฟาฏิมะฮฺ แล้วมีคนถามอีกว่า ในบรรดา

^{๖๒} สูญุด หมายถึงการก้มกราบต่อเอกองค์อัลลอฮฺผู้เพียงองค์เดียว

ผู้ชายนั้นเป็นใคร นางตอบว่า ตามีของนาง เนื่องจากฉันรู้จักเขาว่าเป็นผู้ที่หมั่นถือศีลอดและหมั่นทำอิบาดะฮ์ (ด้วยการละหมาด อ่านอัลกุรอาน ระลึกถึงอัลลอฮ์) ในยามค่ำคืนอย่างสม่ำเสมอ (Tahmāz, 'Abd al-Hamid. 1411 / 1990 : 128)

4.3 ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) มีความอิจฉาค่อนางมาริยะฮ์ ภริยาของท่านศาสดา ﷺ ที่เป็นชาวกิบฎี ซึ่งกษัตริย์ออตโตมาเนีย (นามว่าสุรอยฎ อิบน์ มินา) แห่งอียิปต์ มอบให้เป็นของขวัญแก่ท่าน) ดังปรากฏในข้อเขียนของซัยยิด อะลี อัซฆอรฺ รัซวี (Razwi, 'Ali Asghar. 1999 : 314) ได้ถอดความจากมุฮัมมัด ฮุเซน ฮัยกัล จากอาฮาดุ มุฮัมมัด, ไคโร, ค.ศ.1935 ในหนังสือชำระประวัติศาสตร์อิสลามและมุสลิมน่า ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) มีความอิจฉาริยะฮ์ค่อนางมาริยะฮ์ (ร.ฎ.) ซึ่งเป็นชาวออตโตมาเนีย ภริยาของท่านนบี ﷺ เพราะนางได้กำนิศบุตรชายให้แก่ท่านนามว่า "อิบรอฮีม" ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับท่านนบี ﷺ มาก ซึ่งวันหนึ่งท่านนบี ﷺ ได้อุ้มทารกน้อยในอ้อมแขนของท่านเพื่อบอกให้ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ทราบว่าทารกน้อยคนนี้มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับท่านมาก ท่านหญิงกล่าวว่าไม่เห็นเหมือนตรงไหนเลย จากความอิจฉาของนางร่วมกับภริยาของท่านคนอื่น ๆ ทำให้ท่านนบี ﷺ ต้องแยกตัวออกจากพวกเขาและไปอยู่กับนางมาริยะฮ์ถึงหนึ่งเดือน แต่ความอิจฉาของพวกเขาได้บรรเทาลงด้วยความตายของทารกน้อยนั้น เพราะเขามีอายุได้เพียง 11 เดือนเท่านั้น

เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้วิจัยขอชี้แจงว่า ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) มิได้อิจฉาค่อนางมาริยะฮ์ (ร.ฎ.) ในความสวยงามของเธอและการเป็นแม่ให้แก่ลูกของท่านนบี ﷺ ที่มีชื่อว่า "อิบรอฮีม" ตามที่ฝ่ายชีอะฮ์ได้กล่าวหา เพราะท่านหญิงมิใช่เหมือนผู้หญิงโดยทั่วไป โดยมีคำยืนยันจากเอกองคัลลอฮ์เกี่ยวกับบรรดาภริยาของท่านนบี ﷺ ทุกคนในอัลกุรอาน ว่า **يُنِسَاءَ النَّبِيِّ لَسَنُنَّكَ أَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ ۗ** الآية ความว่า :-

“โอ้บรรดาภริยาของนบีเอ๋ย !พวกเขาไม่เหมือนกับสตรีใด ๆ ในเหล่าสตรีอื่น” (อัลอะหฺซาบ :33)

จะเห็นได้ว่าจากอายะฮ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าบรรดาภริยาของท่านนบี ﷺ ทุกคนจะต้องมีคุณลักษณะอันเหนือสตรีทั่วไป โดยเฉพาะในเรื่องของความอิจฉาริยะฮ์ จึงดีจึงเด่นต่อกัน หรือบาดหมางกัน แต่เป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้บ้างสำหรับพวกเขาบางครั้งบางคราว เพราะพวกเขามีใจผู้มะสุุม (ไม่มีความผิด) แต่เอกองคัลลอฮ์ก็ได้ยกฐานะพวกเขาให้เป็นมารดาแห่งศรัทธาชน เพื่อให้เป็นแบบอย่างในเรื่องคุณงามความดีที่พวกเขามีอยู่ (Sulaymān Salīm, 2000 / 1420 : 265)

5. การเข้าสู่สังคม

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) เริ่มเข้าสู่สังคมหลังจากท่านรสูล ﷺ ะฟาต (เสียชีวิต) โดยท่านหญิงมีบทบาทสำคัญต่อสังคมมากในสมัยของเคาะลีฟะฮ์สุตตันที่ 1 จนกระทั่งถึงสมัยของท่านมูอาวิยะฮ์

อิบน์ อุบัยฎฟยาน (ร.ฎ.) ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ :-

5.1 ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในสมัยเคาะลีฟะฮฺอุมัยยะฮฺ⁶³ (ร.ฎ.)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) อยู่ประจำแต่ในห้องของท่านด้วยความ โศกเศร้าที่ท่านนบี ﷺ ะฟาต (เสียชีวิต) และจากเธอไป และท่านก็ได้ออกสู่สังคมภายนอกในการเผยแพร่วิชาการ เนื่องจากอยู่ในภาวะเหตุการณ์แห่งความทุกข์โศก และท่านอุมัยยะฮฺ (ร.ฎ.) ก็ยุ่งกับการปราบปรามพวกที่เปลี่ยนศาสนา (กลุ่มมูรตัด) ซึ่ง ได้แก่ :-

1) ลูกน้องของฮัตวัต ภายใต้การนำของ ก็อยตุ บุคร อับดุล ษะฆูญ ที่ยะมัน ฝ่าหัตฎเราะเมาต และบะหฺรอรอนุ รวมทั้งคาบะวัยฮฺและฟัยรูซ ซึ่งเป็นชาวเปอร์เซีย

2) กุฎัยฮะฮฺ และลูกน้องจากตระกูล บนีอะลัด น็อบฎาน ฟัยคะซะเราะฮฺ ที่อยู่ทางตอนเหนือของมะดีนะฮฺ (Husayn Haykal, Muhammad. 1964 : 81-83 ; อับดุลกลอลฮฺ อัลกอรี, 2543 :16)

อัญญาอับรอญี (al-Tabrani, 1415 / 1995 : 11 : 51) เล่าในหนังสือ al-Mu 'jam al-awsat ว่า เมื่อบรรดาภริยาของท่านนบี ﷺ ได้เรียกร้องและทักท้วงถึงมรดกที่เข้าใจว่าท่าน ได้ทิ้งไว้มากมายนั้น ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ก็ได้ยับยั้งพวกเธอเหล่านั้นและกล่าวว่า “ พวกเธอได้ลืมคำพูดของท่านนบี ﷺ ที่เคยบอกแก่พวกเธอแล้วหรือ ” เพราะท่านนบี ﷺ ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า :-

إِنَّمَا نُوْرَثُ مَا تَرَكَآءُ صَآءِدَةً⁶⁴

ความว่า :-

“ พวกเรา (บรรดานบี) มิได้มีมรดก (ที่จะทิ้งให้ทายาท) แต่สิ่งที่พวกเราทิ้งไว้มันเป็น เศาะละกะเกาะฮฺ (เป็นของสาธารณะ) ” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 3094)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มีความเข้มแข็งในการยืนหยัดบนสังขรณ์ โดยเฉพาะด้านการปกป้องศาสนาอิสลาม แต่ในสมัยของท่านอุมัยยะฮฺ (ร.ฎ.) นางจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับงานการเมืองเสมือนกับในสมัยของท่านรุดฎ ﷺ ยังมีชีวิตอยู่ (al-Afghani, Sa'id. n.d. : 30) เพราะนางมั่นใจว่าผู้ใดมีความซื่อสัตย์ต่อพระองค์อัลกลอลฮฺและรุดฎของพระองค์และต่อบิดามารดาแล้วย่อมมีความซื่อสัตย์

⁶³ ท่านอุมัยยะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นเคาะลีฟะฮฺอุมัยยะฮฺคนที่ 1 รับศาสนาอิสลามเป็นคนแรกหลังจากท่านนบี ﷺ ได้รับ บทบัญญัติให้ปฏิบัติละหมาด ท่านมีอายุว่า “ ฮัตศัดศัก หมายถึงผู้ซื่อสัตย์ ” ท่านเสียชีวิตเมื่อปีฮิจญเราะฮฺที่ 13 (ค.ศ.592) ขณะมีอายุได้ 63 ปี อยู่ในตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺ 2 ปี (Ibn Hajar, 1412 / 1992 : 313)

⁶⁴ อุมัยยะฮฺ อัลมาลิกี (al-Mālikī, Abī Bakr. 1994 : 65 - 66) ได้รับแจ้งในหนังสือ al 'Awāsim wa al-Qawāsim เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า มันเป็นการแสดงถึงความเอาใจจริงของ ท่านหญิงอาอิชะฮฺและเคาะลีฟะฮฺอุมัยยะฮฺ (ร.ฎ.) เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานหลังจากท่านนบี ﷺ ถึงแม้ถึงนั้นจะกระทบต่อมุสลิมนบางคน เช่นบรรดาภริยาของท่านตลอดจนลูกหลานของท่านนบี ﷺ ทุกคน

และจริงจิ่งในเรื่องการเมืองเช่นเดียวกัน ท่านอบูบักรฺ (ร.ฎ.) จะปล่อยให้บรรดาเจ้าเมืองแคว้นต่าง ๆ ที่รับนับถือศาสนาอิสลาม กลับสู่บ้านเกิดเมืองนอนและให้เป็นผู้ปกครองเมืองของพวกเขา เหมือนเดิม และท่านอบูบักรฺ (ร.ฎ.) ได้ปราบพวกออกนอกศาสนา (มูรตัด) ได้อย่างราบคาบ และปราบมุตัยละนะฮฺ อัดกัษษาบ ผู้อ้างตนว่าเป็นนบีได้สำเร็จ (Qaddarah, Zāhiyah 1408 / 1988 :170)

หลังจากที่ได้มีการปราบปรามพวกที่เปลี่ยนศาสนาอยู่ไม่นาน ท่านอบูบักรฺ (ร.ฎ.) ก็ล้มป่วย ครั้งสุดท้ายเป็นเวลาานถึง 15 วัน โดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) จะนั่งให้กำลังใจข้าง ๆ เคียงของ บิดาสุดที่รัก และท่านอบูบักรฺ (ร.ฎ.) ก็ได้ตั้งเสียให้นางแม่ทัพสมบัตินี้ที่ยังเหลืออยู่ให้แก่พี่น้อง ของนางด้วยและให้ฝังร่างอันไวโรญญาณของท่านไว้ใกล้ ๆ กับท่านนบี ﷺ ในที่สุดท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ก็ได้ปฏิบัติตามคำสั่งเสียของบิดาทุกประการ โดยฝังร่างของท่านไว้ข้าง ๆ ร่างของท่านนบี ﷺ (Husāyn Haykal, Muhammad. n.d. : 357 ; Tahmāz, 'Abd al-Hamid. 1410 / 1990 : 100)

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) กับเคาะลีฟะฮฺอบูบักรฺ (ร.ฎ.) ถือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูกเท่านั้น โดยเธอมิได้ยุ่งเกี่ยวกับเหตุบ้านการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะยังอยู่ในภาวะเศร้าโศกที่ท่านรสูล ﷺ สามีที่นางรักมากได้จากไปโดยไม่มีวันหวนกลับ

5.2 สมัยเคาะลีฟะฮฺอุมัร⁶⁶ (ร.ฎ.)

อิบน์ สะอูด (Ibn Sa'd, 1410 / 1990 : 2 : 375) กล่าวในหนังสือ al-Tabaqāt al-Kubrā ว่า “ เมื่อท่านเคาะลีฟะฮฺอุมัร (ร.ฎ.) ขึ้นมาปกครอง ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ก็ยังไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเช่นกัน เพราะท่านหญิงเห็นว่าท่านอุมัร (ร.ฎ.) มีความเข้มแข็งและเคร่งครัดต่อผู้หญิงเป็นอันมาก ซึ่งท่านอุมัร (ร.ฎ.) เคยเสนอให้ท่านนบี ﷺ สั่งภริยาของท่านให้มีการปกปิด (สวมใส่ หิญาบ) ตามคำสั่งของอัลลอฮฺ ” ดังปรากฏในอัลกุรอาน ว่า :

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجَكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلْبَابِهِنَّ ذَلِكَ آدَاتِي أَنْ يَعْرِفْنَ فَلَائِيُؤْذِينَ

ความว่า :

“โอ้ นบีเอ๋ย! จงกล่าวแก่บรรดาภริยาของเจ้า และบุตรสาวของเจ้า และบรรดาหญิงของ บรรดาผู้ศรัทธา ให้พวกเขาตั้งเนื้อคลุมของพวกนางลงมาปิดตัวของพวกนาง” นั้นเป็นการเหมาะสม

⁶⁶ ท่านอุมัร (ร.ฎ.) อิบน์ อัลค็อฏฏอบ อิบน์ นุฟัยลฺ อิบน์ อับดุลอะฮฺ อิบน์ เราะบะบะฮฺ อิบน์ อับดุลลอฮฺ อิบน์ นุรฎ อิบน์ เราะซะฮฺ อิบน์ อะคี อิบน์ กะอับ อัลกุเราะซี อัลอุควี เป็นเคาะลีฟะฮฺคนที่ 2 มีฉายาว่า “อัลฟารุก” หมายถึง ผู้จำแนกกระหว่างความจริงกับความเท็จ เป็นผู้นำมุสลิมที่กล้าหาญและเด็ดขาด ท่านเสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮฺเมื่อเดือนมุลหิจญะฮฺ ปีฮิจญะเราะฮฺที่ 23 (ค.ศ.602) อยู่ในตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺ 10 ปีครึ่ง (Ibn Hajar, 1412 / 1992 : 412)

กว่าที่นางจะเป็นที่รู้จัก เพื่อที่พวกนางจะไม่ถูกรบกวน” (อัลอะหฺซาบ : 59)

จากอาเยฮฺดังกล่าวทำให้ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) และภริยาคนอื่น ๆ ของท่านนบี ﷺ ได้ปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ยังมีความสนใจในบุคลิกของท่านอุม്മุ (ร.ฎ.) ซึ่งนางกล่าวว่า :

إِذَا تَكَلَّمْتُ أَسْمَعَ ، وَإِذَا مَشَى أَسْرَعَ ، وَإِذَا ضَرَبَ أَوْجَعَ ، وَهُوَ النَّاسِكُ حَقًّا

ความว่า :

“ เมื่อท่านพูด ท่านจะพูดอย่างชัดเจน เมื่อท่านเดิน ท่านจะเดินอย่างไม่ชักช้า เมื่อท่านลงโทษ (ผู้กระทำความผิด) ท่านจะลงโทษอย่างสาสม (เพื่อมิให้กระทำความผิดต่อไปอีก) และท่านจะเป็นผู้ที่หมั่นปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ ”⁶⁷ (Ibn Sa'd, 1990 : 3 : 208)

อิบน์ สะอฺุด (Ibn Sa'd, 1410 / 1990 : 3 : 30) กล่าวว่า “ท่านหญิงรู้ดีถึงภูมิใจในเคาะลีฟะฮฺอุม്മุ (ร.ฎ.) มาก โดยเฉพาะตอนที่ท่านได้ปกป้องนางจากการถูกใส่ร้ายปรักปรำ และท่านอุม്മุ (ร.ฎ.) ได้วางกฎเกณฑ์มิให้ผู้หญิงออกนอกบ้านตามพระบัญญัติของอัลลอฮฺในอัลกุรอานที่เคาะรีมะนมาแล้วที่ว่า (وَالرَّجُلُ لِلنَّارِ وَالنَّارُ لِلرَّجُلِ) ความว่า : “ และจงอยู่ในบ้านเรือนของพวกเขา ” (อัลอะหฺซาบ : 33)

ท่านหญิงก็ได้ปฏิบัติตามและสนับสนุนความคิดที่ดีของท่านอุม്മุ (ร.ฎ.) เช่นนั้น โดยนางกล่าวว่า

لَوْ أَنَّ الرَّسُولَ كَانَ مَوْجُودًا وَرَأَى مَا وَصَلْتُ إِلَيْهِ خَالَ النَّسَاءِ لَمَتَّعْنَهُنَّ هُوَ مِنَ الْخُرُوجِ إِلَى الْمَسْجِدِ .

ความว่า :-

“ หากท่านรศูล ﷺ ยังมีชีวิตอยู่ และท่านเห็นเหตุการณ์วุ่นวายที่เกิดขึ้นแก่บรรดาเหล่าสตรี ท่านคงจะต้องห้ามพวกเธอมิให้ออกจากบ้านแม้กระทั่งเพื่อไปละหมาดที่มัสยิด ” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 676)

ญาาะมาฮฺ, อับดุลหะมีด (Tabmāz, 'Abd al-Hamid 1410 / 1990 : 102) กล่าวว่าเคาะลีฟะฮฺอุม്മุ (ร.ฎ.) ได้ยกย่องภริยาของท่านนบี ﷺ ทุกคน โดยจะจัดส่งค่าเลี้ยงชีพให้แก่ทุกคนทุกปี ท่านได้แต่งตั้งให้ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นผู้ตัดสินหรือผู้วินิจฉัยเกี่ยวกับการใส่น้ำหอมสำหรับผู้ที่อยู่ในสภาพของผู้ประกอบพิธีฮัจญ์ว่าไม่สมควรกระทำเช่นนั้น ทั้งนี้ที่นางได้อินคำพูดของเคาะลีฟะฮฺอุม്മุ

⁶⁶ คือให้พวกนางเหล่านั้นสวมเสื้อคลุม ๆ ซึ่งจะช่วยปกปิดความสวยงามและเครื่องประดับของพวกนาง เพื่อป้องกันกรกล่าวร้ายแก่นาง ท่านอิบน์ อับบาต (ร.ฎ.) กล่าวเกี่ยวกับอาเยฮฺนี้ว่า อัลลอฮฺทรงส่งบรรดาหญิงผู้ศรัทธาว่า เมื่อพวกนางจะออกจากบ้าน ให้พวกนางคลุมศีรษะและปกปิดใบหน้าด้วยเสื้อคลุมของพวกนาง และเปิดช่องสำหรับนัยน์ตาข้างเดียว (Ibn Sa'd, 1410/1990 : 2 : 375)

⁶⁷ ผู้วิจัยไม่พบการคัดกรองด้วยบทดังกล่าวในหนังสือที่ท่านได้

ท่านหญิง โกรธผู้ที่ใส่ร้ายท่านอุมมานมาก เพราะท่านนบี ﷺ พยายามในตัวของท่านด้วยการยก ลูกสาวคนที่สองให้แก่เขาหลังจากคนแรกเสียชีวิต และท่านนบี ﷺ ก็ยังสั่งให้เขาเป็นผู้เขียนชะฮูญ (โองการต่าง ๆ ของอัลกุรอาน) ดังมีรายงานจากท่านหญิงกล่าวว่า :

لَعَنَ اللَّهُ مَنْ لَعَنَهُ ، لَعَنَ اللَّهُ مَنْ لَعَنَهُ ... ، لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُسْتَدْبِرٌ فَخَدَّوهُ إِلَى عُمَانَ وَإِلَى أُمِّ سَخِ الْعَرَقِ عَنْ حَبِيبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَإِنَّ الْوَحْيَ يَنْزِلُ عَلَيْهِ ، وَلَقَدْ زَوَّجَهُ ابْنَتَيْهِ إِخْدَاهُنَّ بَعْدَ الْأُخْرَى ، وَإِنَّهُ لَيَقُولُ : اكْتُبْ يَا عَتِيمُ !

ความว่า :-

“เอกองค์อัลลอฮ์ ได้สถาปนาแข่งผู้ที่สถาปนาแข่งเขา (ผู้ที่สถาปนาแข่งท่านอุมมาน อิบน์ อับฟาน) เอกองค์อัลลอฮ์ ได้สถาปนาแข่งผู้ที่สถาปนาแข่งเขา ... , แท้จริงฉันได้เห็นท่านรสูล ﷺ ได้แบบขาอ่อนของท่านซิดกับท่านอุมมาน และฉันได้ขีดเหงื่อที่หน้าผากของท่านรสูล ﷺ ในขณะที่มีการลงชะฮูญ และท่านรสูล ﷺ ก็ได้ยกลูกสาวคนที่สองให้แต่งงานกับท่านอุมมานหลังจากคนแรกเสียชีวิต และแท้จริงท่านนบี ﷺ กล่าวว่า จงเขียนเถิด *โอ้ อุมัยม*” (บันทึกโดยอับดุลอัยยูบรอนี หมายเลข 4768)

ญะฮูมาซ (Tahmāz, 'Abd al-Hamid. 1410 / 1990 : 108) กล่าวในหนังสือ al - Sayyidah

'A'ishah Um al-Mu'minin wa 'A'imat Nisa' al-Islam ว่า ท่านนบี ﷺ ได้ตั้งเสียท่านอุมมาน (ร.ฎ.) ในขณะที่ท่านนบี ﷺ เจ็บครั้งสุดท้ายว่ามีให้ท่านอุมมาน (ร.ฎ.) ลงจากตำแหน่งผู้นำหากเขาถูกแต่งตั้งให้เป็นเคาะลีฟะฮ์ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทำให้ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ให้ความเคารพและเอ็นดูท่านอุมมาน (ร.ฎ.) มาตลอด นางได้เรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ท่านเมื่อครั้งที่ท่านถูกฆาตกรรม โดยนางยอมเดินทางไปยังบักเราะฮ์^๗ เพื่อขอความสนับสนุนจากชาวบักเราะฮ์ในการเรียกร้องความเป็นธรรมจากเคาะลีฟะฮ์อะลี (ร.ฎ.) ซึ่งอยู่ที่เมืองมะดีนะฮ์ จนในที่สุดได้มีเหตุการณ์นองเลือด ณ ที่นั้น เพราะมีกลุ่มที่ลอบสังหารเคาะลีฟะฮ์อุมมาน (ร.ฎ.) ไปลอบโจมตีทัพของท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ในขณะที่พวกเขากำลังนอนหลับอยู่ และเหตุการณ์ครั้งนี้มีชื่อว่า “สงครามอูฐ ” เพราะนางขี่อูฐอยู่ในเหตุการณ์นั้น จากเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้นางรู้สึกเสียใจมาก เนื่องจากมีผู้คนเสียชีวิตถึง 10,000 คน (จากฝ่ายท่านหญิง 5,000 คน และจากฝ่ายท่านอะลี (ร.ฎ.) อีก 5000 คน) ซึ่งส่งผลให้กำลังพลของท่านอะลี (ร.ฎ.) อ่อนแอมากในการเผชิญหน้ากับกองทัพของมออาวียะฮ์ (ร.ฎ.) หลังจากนั้น

^๗ อุมัยม เป็นฉายาของท่านอุมมานที่ท่านนบี ﷺ ตั้งให้ แปลว่า นกน้อย

^๗ บักเราะฮ์ เป็นเมืองหลวงและเมืองท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดในประเทศอิรัก เมืองนี้ถูกสร้างขึ้นโดยเคาะลีฟะฮ์อุมร์ อิบน์ อัลค็อฏฏอบ (ร.ฎ.)

5.4 ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในสมัยของเคาะลีฟะฮฺอะลี¹¹ (ร.ฎ.)

ความขัดแย้งระหว่างมุสลิมด้วยกันในเหตุการณ์อัลอิฟกครั้งนั้น เป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ทำให้มีนักประวัติศาสตร์บางคนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในรายงาน โดยเฉพาะกรณีระหว่างท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) กับท่านอะลี (ร.ฎ.) ซึ่งพวกเขาองว่าทั้งสองมีอะไรที่บาดหมางกัน และใส่ร้ายท่านอะลี (ร.ฎ.) ว่าเป็นผู้ที่เห็นด้วยกับการใส่ร้ายท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในเหตุการณ์อัลอิฟก (ถูกใส่ร้ายปรักปรำ) ซึ่งส่งผลให้นางรังเกียจและมีความแค้นในใจต่อท่านอะลี (ร.ฎ.) ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ผู้วิจัยเห็นว่า ความจริงแล้วท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มิได้เป็นอย่างที่พวกเขาคิด เพราะนางจะให้ความเคารพต่อท่านอะลี (ร.ฎ.) มาตลอด ตามปรากฏในรายงานของท่านหญิงว่าท่านอะลี (ร.ฎ.) นั้นเป็นผู้ที่มีตำแหน่งสูงส่งมากในอิสลามและสำหรับท่านนบี ﷺ อีกด้วย เพราะท่านเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นคนแรกในบรรดาผู้ศรัทธาที่มีอายุน้อย ท่านเป็นญาติใกล้ชิดและอยู่กับท่านนบี ﷺ ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ท่านเป็นลูกเขยของท่านนบี ﷺ ที่กล้าหาญซึ่งยอมเสียชีวิตแทนท่านนบี ﷺ ในขณะที่ชาวกรอยซุเข้าในบ้านเพื่อจะฆ่าท่านในวันนั้น และท่านอะลี (ร.ฎ.) ก็เป็นผู้หนึ่งที่ท่านนบี ﷺ รักมาก ดังมีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ว่ามีเคาะหะบะฮฺท่านหนึ่งถามนางว่า :-

أيُّ الناس كان أحبَّ إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم ؟ فقالت : فاطمة ، فقيل : الرجل ؟ قالت : زوجها ... إن كان ما علمت صوتاً قواماً .

ความว่า :-

“ ใครเป็นผู้ที่ท่านนบี ﷺ รักมากที่สุด ” นางตอบว่า “ ฟาฏิมะฮฺ ” และเขาถามอีกว่า “ ในบรรดาผู้ชายล่ะเป็นใคร ” ท่านหญิงตอบว่า “ สามิขของนาง... ซึ่งฉันเคยรู้มาก่อนว่าเขาเป็นผู้ที่ชอบถือศีลอด และชอบละหมาดมาก ” (บันทึกโดยอัลดีรมินี หมายเลข 60)

ท่านหญิงเล่าต่อไปอีกว่า :-

خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِرْطًا مَرَحَلًا مِنْ شِعْرِ سَوْدَاءَ ، فَجَاءَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ فَأَدْخَلَهُ ، ثُمَّ الْحُسَيْنُ فَدَخَلَ فِيهِ ، ثُمَّ جَاءَتْ فَاطِمَةُ فَأَدْخَلَهَا ، ثُمَّ جَاءَ عَلِيُّ فَأَدْخَلَهُ .

ความว่า :-

“ วันหนึ่งในขณะที่ท่านนบี ﷺ กำลังนอนเล่นและห่มด้วยผ้าห่มทำจากขนสัตว์ที่มีลวดลายสีดำ ทันใดนั้น หะสัน อิบну อะลี (หลานของท่านนบี ﷺ จากท่านหญิงฟาฏิมะฮฺ) เข้ามา ท่านนบี ﷺ

¹¹ ท่านอะลี (ร.ฎ.) อิบну อับดุลลิบ อิบну อับดุลมุฏฏะฮฺ อิบนุ ฮาซิม อัลฮาซิมิ เป็นเคาะลีฟะฮฺคนที่ 4 ท่านเป็นลูกพี่ลูกน้องของท่านนบี ﷺ และเป็นลูกเขยของท่าน ท่านเป็นผู้ที่รับศาสนาอิสลามคนแรกจึงได้สมญานามว่า “ สามิฆุละร็อบ หมายถึง ผู้มาก่อนอาหรับ ” ท่านเสียชีวิตเมื่อเดือนรอมฎอน (เดือนที่ 9 คัมปฏิทินอิสลาม) ปีฮิจเราะฮฺที่ 40 (ค.ศ.629) ในขณะที่มีอายุได้ 63 ปี (Ibn Hajar, 1412 / 1992 : 402)

ก็จับเขาเข้าไปในค้ำห่มนั้น ต่อมาหุสัยนุ (หลานคนที่สองของท่านนบี ﷺ) ก็เข้าไปในนั้นด้วย คนที่สามคือฟาฏิมะฮฺ (ร.ฎ.) ก็เข้าไปอยู่ในนั้น และคนสุดท้ายคืออะลี (ร.ฎ.) ท่านนบี ﷺ ก็จับเขาเข้าไปในนั้นด้วย ” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 26)

หลังจากนั้นท่านนบี ﷺ ก็ได้อ่านอายะฮ์อัลกุรอาน ว่า :-

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾

ความว่า :-

“ ถัดออกเพียงแต่ต้องการที่จะขจัดความโสโครกออกไปจากพวกเจ้า โอ้ ! สมาชิกของวงศ์ตระกูล (ของนบี) เอ๊ย และทรง (ประสงค์) ที่จะขจัดเกล้าพวกเจ้าให้สะอาดบริสุทธิ์ ”

(อัล-อะหฺซาบ : 33)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) จะแนะนำคนที่มาถามนางเกี่ยวกับการเช็ดรองเท้าแทนการล้างเท้าในการอาบน้ำละหมาดให้ไปถามท่านอะลี (ร.ฎ.) เพราะท่านรู้เรื่องนี้มากกว่า ดังหะดีษที่ท่านซุรียหฺ อิบนุ ฮานี จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) กล่าวว่า :-

عَلَيْكَ بِ "ابْنِ أَبِي طَالِبٍ" فَسَلْهُ فَإِنَّهُ كَانَ يُسَافِرُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ความว่า :-

“ จงไปหาบุตรของอับดุลิบ และถามเขาสิ (เกี่ยวกับการเช็ดรองเท้าแทนการล้างเท้าในการอาบน้ำละหมาด) แท้จริงเขา (อะลีสู้เรื่องนี้มากกว่าฉัน) เพราะเขาได้เดินทางพร้อมกับท่านรสูล ﷺ อย่างสม่ำเสมอ ” (บันทึกโดยอัศดีรมิมียี หมายเลข 86 ; อันนะส่าอิ หมายเลข 98 และอิบนุมาญะฮฺ หมายเลข 86)

เนื่องจากนางมั่นใจว่าท่านอะลี (ร.ฎ.) มีความรู้ มีความซื่อสัตย์ และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างดี (Ibn Mājah, n.d. : 1 : 183)

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นด้วยกับทัศนะของ Quṭb, Muhammad ; Tahmāz ‘ Abd al-Hamīd ว่าระหว่างท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) กับเคาะลีฟะฮ์อะลี อิบนุ อับดุลิบ (ร.ฎ.) นั้น ไม่มีอะไรบาดหมางกัน เพราะหลังจากสงครามอูรเศร็ร่จิ้นไป ท่านอะลี (ร.ฎ.) ก็ได้จัดแจงขบวนคาราวานที่มีพร้อมทั้งเสบียงอาหาร ถึงของและพาหนะ เพื่อไปส่งท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ยังเมืองมะดีนะฮ์ และท่านอะลี (ร.ฎ.) ได้คัดเลือกผู้หญิงที่นำไว้วางใจจำนวน 40 คนจากเมืองบักเราะฮ์เพื่อไปส่งท่านหญิงไปยังเมืองมะดีนะฮ์อีกด้วย และท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ก็ได้อำลาทุก ๆ คนที่มาส่งนางพร้อมกับพูดขึ้นมว่า :-

إِنَّهُ وَاللَّهِ مَا كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَلِيٍّ فِي التَّقْدِيمِ إِلَّا مَا يَكُونُ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَأَحْمَاتِهَا ، وَإِنَّهُ عِنْدِي عَلَى مَعْتَبِي لَمِنْ الْأَخْيَارِ .

ความว่า :-

“แท้จริงระหว่างฉันกับอะลี (ร.ฎ.) ในเรื่องที่ผ่านมาไปแล้วนั้นเป็นเรื่องธรรมดาของผู้หญิงกับผู้ชายในครอบครัวที่ใกล้ชิดกัน (ระหว่างแม่ยายกับลูกเขยย่อมมีการกระทบกระทั่งในครอบครัวเดียวกันเพราะเป็นเรื่องปกติธรรมดา) แท้จริงมันเป็นเรื่องที่มีการดำเนินจากพระองค์อัลลอฮ์ ในสิ่งที่ดีกว่า” (Qutb, Muhammad. n.d. : 60-62 ; Tahmāz ‘Abd al-Hamīd, 1410 / 1990 : 149)

ท่านอะลี (ร.ฎ.) ก็พูดสวนขึ้นมาว่า :-

صَدَقْتُ وَبَرْتُ ، مَا كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهَا إِلَّا كَلْك ، وَإِنَّمَا لَزُوجَةٌ لَيْسَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

ความว่า :-

“เธอพูดจริงใจแล้ว / ระหว่างฉันกับเธอไม่มีอะไรที่จะต้องบาดหมางกัน แท้จริงเธอก็ภริยาของท่านนบี ﷺ ในโลกนี้และโลกหน้า”⁷²

5.5 ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ในสมัยของท่านมูอาวิยะฮ์⁷³ (ร.ฎ.)

เมื่อเหตุการณ์ในสงครามอุร ได้เสร็จสิ้นลง แต่ความเจ็บปวดในเหตุการณ์นั้นยังคงมีอยู่ในความทรงจำของทุก ๆ คนแถมด้วยเหตุการณ์ใหม่เกิดขึ้นอีก นั่นคือ เคาละลีฟะฮ์อะลี อิบน์ อับดุลิบ (ร.ฎ.) ถูกลอบสังหารและตายในสภาพที่เป็นชะฮีด (ถูกฆาตกรรมโดยกลุ่มเคาะวาริจญ์⁷⁴) ทำให้ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ยิ่งเพิ่มความเจ็บปวดเป็นซ้ำสอง แต่นางยังคงพำนักอยู่ในบ้านของนาง และทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ รายงานหะดีษ และทำการวินิจฉัยในเรื่องกฎหมายเหมือนเดิม ถึงแม้จะมีการพิพาทในเรื่องความคิดเห็นจากนางในเรื่องที่ยุ่งยาก เพราะเหตุการณ์บ้านเมืองในสมัยนั้นอยู่ในภาวะวิกฤต แต่นางก็พร้อมที่จะเป็นผู้ให้คำตอบในทุกๆ เรื่องในช่วงนั้น

อิบนุ หะญูร (Ibn Hajar, 1415 / 1995 : 112) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Musnad ‘A’ishah ว่า “ครั้งเมื่อท่านมูอาวิยะฮ์ (ร.ฎ.) ถูกแต่งตั้งเป็นผู้นำเขาพยายามที่จะมีการติดต่อกับท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) เพื่อให้เป็นที่ปรึกษา แต่นางไม่ค่อยพอใจในการดำเนินการของเขา โดยเฉพาะเรื่องการละเมิดขอบเขตที่ไม่ตรงกับหลักการศาสนา ซึ่งครั้งหนึ่งท่านมูอาวิยะฮ์ (ร.ฎ.) ได้ส่งสารฉบับหนึ่งไปถึงท่านหญิงว่า :-

⁷² ผู้วิจัยไม่พบการตัดริชญ์ด้วยพดังกล่าวในหนังสือที่ทำได้

⁷³ ท่านมูอาวิยะฮ์ (ร.ฎ.) อิบน์ อับดุลิบ (คือครุ) อิบน์ มุฮัมมัด อะลียะฮ์ อับดุลอะซีมี มีชื่อเล่นว่า “อูบัยดุลเราะฮมาน” เป็นเคาะลีฟะฮ์ท่านแรกแห่งราชวงศ์อุมัยยะฮ์ ท่านนับถือศาสนาอิสลามก่อนพิชิตมักกะฮ์ เป็นผู้บันทึกหะดีษ (หนึ่งในอวลัษณ์ของท่านนบี ﷺ) ท่านเสียชีวิตเมื่อเดือนเราะฎ็อบ (เดือนที่ 7 ตามปฏิทินอิสลาม) ปีอิฮญเราะฮ์ที่ 60 (ค.ศ. 639) ในขณะที่มีอายุย่างเข้า 80 ปี (Ibn Hajar, 1412 / 1992 : 537)

⁷⁴ กลุ่มเคาะวาริจญ์ คือ กลุ่มชนที่ไม่เห็นด้วยกับการเป็นเคาะลีฟะฮ์ของท่านอะลี อิบน์ อับดุลิบ (ร.ฎ.)

“โอ้ท่านหญิง ! ท่านจงตอบจดหมายของข้าพเจ้าแต่ไม่ต้องบรรยายมากนัก ” นางได้ตอบจดหมายของเขาว่า “ ขอความสันติจงมีแก่ท่าน แท้จริงฉันได้ฟังท่านรุดต ~~นี้~~ กล่าวว่ :-

مَنْ التَّمَسَ رِضَاءَ اللَّهِ يَسْخَطِ النَّاسَ ، كَقَاءِ اللَّهِ مَوْتَةَ النَّاسِ ، وَمَنْ التَّمَسَ رِضَاءَ النَّاسِ
يَسْخَطِ اللَّهُ ، وَكَلَةُ اللَّهِ إِلَى النَّاسِ .

ความว่า :-

“ ผู้ใดที่วิ่งวอน(ปฏิบัติ)ในความพอใจของเอกองค์อัลลอฮฺ แต่ไม่อยู่ในความพอใจของมนุษย์ พระองค์จะให้เราพอใจเพียง หรือปกป้องเขาจากความเดือดร้อนของมนุษย์ และผู้ใดที่อ่อนวอนความพอใจของมนุษย์ แต่อยู่ในความกริ้วโกรธของเอกองค์อัลลอฮฺ พระองค์จะมอบหมายเขาให้อยู่ภายใต้อำนาจของมนุษย์ (โดยที่เอกองค์อัลลอฮฺจะไม่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้นั้น) ” (บันทึกโดย อัศศิรมีนีย์ หมายเลข 2338)

ก๊อดดูเราะฮฺ, ซาฮียะฮฺ (Qaddorah, Zahiah. 1408 / 1988 : 153) กล่าวในหนังสือ ‘A’ishah Um al-Mu’minin ว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ยังมีความเอาใจใส่ด้านการปกป้องสิทธิสตรีอีกด้วย เช่น กรณีของพี่ชายของนางชื่ออับดุลเราะหฺมาน อิบน์ อบีบักรฺ (ร.ฎ.) ที่ได้หลงใหลผู้หญิงคนหนึ่งชื่อ โกลา บินตุ อัลญุดี⁷⁶ (Ibn Hajar, 1415/1995 : 8 : 309 ; Ibn Manzur, 1417/1997 : 7 : 12) และแต่งงานกับนางหลังจากพิชิตเมืองตามัสกัส (ดิมชิก) หลังจากนั้นไม่นานเขาเกิดเมื่อหน้ายต่อนางและทำร้ายร่างกายของนาง เมื่อท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ทราบข่าวก็กล่าวเตือนแก่อับดุลเราะหฺมานว่า :-

يَا عَيْدَ الرَّحْمَنِ لَقَدْ أَحْبَبْتَ لِي ، فَأَقْرَطْتَ ، وَأَبْغَضْتَ لِي ، فَأَقْرَطْتَ ، فَمَا أَنْ تَنْصِقَهَا ،
وَأَمَا أَنْ تُجَهِّزَهَا ، فَجَهِّزْهَا إِلَى أَهْلِهَا .

ความว่า :

“ โอ้ ! อับดุลเราะหฺมาน เมื่อท่านรักโกลา ท่านก็รักเธออย่างหมดหัวใจ แล้วเมื่อท่านเกลียดโกลา ท่านก็เกลียดเธออย่างสุดหัวใจ ดังนั้น บางที่ท่านอาจจะแบ่งหล่อนเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเป็นส่วนที่ท่านรัก และอีกส่วนเป็นส่วนที่ท่านเกลียด หมายถึงให้คู่ด้วยกันต่อไป และบางที่ท่านอาจจะเตรียมตัวนางเพื่อส่งกลับให้ครอบครัวของนาง หมายถึงเลิกกัน ดังนั้น เขาจึงส่งนางไปยังครอบครัวของเธอ ” (อ้างถึงใน al-Alosi, n.d. : 16 : 95)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นมารดาแห่งศรัทธาชนที่มี

⁷⁶ โกลา อัลญุดี เป็นภริยาของ อับดุลเราะหฺมาน อิบน์ อบีบักรฺ (ร.ฎ.) ซึ่งเป็นผู้หญิงที่สวย เป็นชาวดิมชิก มีพี่น้องสาวมารวกับแม่ลึกลับทำให้ อับดุลเราะหฺมานหลงรักและแต่งงานกับนาง แต่พออยู่ได้ไม่นานเกิดมีการทะเลาะกัน คบตีกันทำให้พี่น้องสาวของเธอหลุดไป ในที่สุดอับดุลเราะหฺมานก็หย่ากับนาง (Ibn Hajar, 1415 / 1995 : 8 : 309)

การเอาใจใส่ต่อสังคมหลายด้านด้วยกัน เช่น การเสียดสและบริจจาคทรัพย์ส การให้คำปรึกษา และการปกป้องสิทธิสตรีจากการถูกพรามโดยสามี เป็นต้น ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ยังเป็นผู้ที่พูดจริง ทำจริงเสมอและนางมีเคยเกรงกลัวต่ออำนาจใด ๆ ของมนุษย์

6. การเข้าสู่วงการเมือง

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เปรียบเสมือนหญิงเหล็กที่จำเป็นต้องงในสนามของวงการเมือง เนื่องจากนางไม่สามารถทนต่อเหตุการณ์วุ่นวายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในสมัยของเคาะลีฟะฮฺ อุษมานและอะลี (ร.ฎ.) ท่านหญิงจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ :-

6.1 การเผชิญกับเหตุการณ์ก่อนสงครามอูฐ

อัลมัสอูดี (al-Mas'adi, 1407 / 1987 : 2 : 366) เ่าในหนังสือ Murūj al-Dhahab ว่า ฎ็อลหะฮฺ และ อัซซุบัยรฺ (ร.ฎ.) ได้ขออนุญาตจากท่านอะลี อิบนุ อุมัยรฺ (ร.ฎ.) เพื่อไปทำอุมเราะฮฺที่เมืองมักกะฮฺ ท่านอะลี (ร.ฎ.) ก็ได้กล่าวว่ “ ท่านทั้งสองคงตั้งใจจะไปที่เมืองบักเราะฮฺหรือรามไซ์โหม ” แต่ทั้งสองได้สาบานว่าจะไม่ไปที่นั่นนอกจากมักกะฮฺ ซึ่งท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในขณะนั้นก็ยังอยู่ที่มักกะฮฺ ส่วนอับลุเตาะฮฺ อิบนุ อามิรฺ (ร.ฎ.) ซึ่งเป็นข้าหลวงเมืองบักเราะฮฺตั้งแต่สมัยเคาะลีฟะฮฺ อุษมาน (ร.ฎ.) มิได้มาทำการสตัยบายน์ต่อท่านอะลี (ร.ฎ.) กอรัปกับท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มิอาจอดกลั้นต่อเหตุการณ์เลวร้ายของบ้านเมือง โดยเฉพาะเหตุการณ์การสังหารเคาะลีฟะฮฺ อุษมาน อิบนุ อัมฟาน (ร.ฎ.) นางจึงมุ่งหน้าไปยังบักเราะฮฺเพื่อขอความเป็นธรรมจากท่านอะลี (ร.ฎ.) ที่เป็นผู้ปกครองเมืองบักเราะฮฺเมื่อปีฮิจญเราะฮฺที่ 36 (ค.ศ. 656) (Ibn Qutaybah, n.d. : 57) ก็ได้ยืนยันตามนี้

อัลมัสอูดี (al-Mas'adi, 1407 / 1987 : 2 : 366-372) เ่าในหนังสือเดิมว่ “ ทั้ง ๆ ที่ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มิได้ตั้งใจที่จะให้เกิดสงครามปะทะกันระหว่างมุสลิมด้วยกัน เนื่องจากนางได้นึกถึงคำกล่าวของท่านศาสดาว่จะมีริยาของท่านคนหนึ่งจะมาถึงสถานที่ที่มีชื่อว่าแหล่งน้ำเหอฮับ⁷⁶ นางจึงขอตัวเพื่อเดินทางสู่เมืองมะดีนะฮฺ โดยไม่ขอเดินทางมุ่งหน้าสู่เมืองบักเราะฮฺ ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองของท่านอะลี (ร.ฎ.) ขณะนั้น ” แต่เหตุการณ์ได้กลับกลายเป็นศึกสงครามอย่างโหดเหี้ยม มีชื่อว่า “ สงครามอูฐ ” เพราะมีคนบางกลุ่มที่เคยประสอ์ร้ายต่อเคาะลีฟะฮฺ อุษมาน (ร.ฎ.) ได้สอศแทรกเข้ามาอยู่ในค่ายของท่านอะลี (ร.ฎ.) เพื่อหวังความคุ้มครองจากท่าน

จากสงครามครั้งนี้ ฝ่ายของท่านอะลี (ร.ฎ.) เป็นฝ่ายที่ได้รับชัยชนะ แม้จะมีกำลังพลที่น้อยกว่า ซึ่งมีสาเหตุจากท่านมีความฉลาดในการจัดกองทัพ เพราะมีประสอการณ์ในด้านการต่อสู้ใน

⁷⁶ เหอฮับ เป็นแหล่งน้ำตั้งอยู่ใกล้เมืองบักเราะฮฺ หรือสถานที่ที่อยู่ระหว่างมักกะฮฺและบักเราะฮฺ

สงครามมานับครั้งไม่ถ้วน ส่วนฝ่ายท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มีอาชคุมกองทัพของนางได้ เพราะเกิดความขัดแย้งในกองทัพระหว่างท่านฎอลฮะฮฺและท่านอัชชูบัยรฺ (ร.ฎ.) รวมทั้งท่านมุฮัมมัด อิบน์ อุบัยกรฺ (ร.ฎ.) ซึ่งเป็นน้องชายของนางก็ยังไม่เข้าข้างฝ่ายท่านอะลี (ร.ฎ.) อีกด้วย

6.2 การเรียกร้องความเป็นธรรม

ในรายงานของอัลมัศอูดี (al-Mas'adi, 1407 / 1987 : 3 : 366) เช่นกัน เล่าว่า “ เมื่อท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้รับคำเชิญจากอัชชูบัยรฺ อิบน์ อัลเฮวาม, ฎอลฮะฮฺ อิบน์ อุบัยดิลลาฮฺ, มัรวาน อิบน์ อัลหะกัม และญาอิมิตรจากบนิ อุมัยยะฮฺให้เป็นผู้ดำเนินการเดินทางเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมกรณีท่านอุษมาน อิบน์ อีฟฟาน (ร.ฎ.) ถูกฆาตกรรมนั้น ” ครั้นมาถึงสถานที่แห่งหนึ่งชื่อว่า “ มียาฮฺ บนิ อามิร ” หรือ “ แหล่งน้ำของบนิอามิร ” ทันใดนั้นนางได้ยินเสียงหมาเห่า เถลถายว่าที่นี้มีชื่อว่าอะไร นางได้รับคำตอบว่า ที่นี้คือ “ แหล่งน้ำเหอาฮฺ ” ทำให้นางก็สะดุ้งสุดขีด พดางกล่าวว่า นางจำเป็นต้องเดินทางกลับ เพราะนางเคยได้ยินคำกล่าวของท่านรสูล ﷺ ว่าจะมีภริยาของท่านคนหนึ่งมาที่แหล่งน้ำเหอาฮฺและมีหมาเห่า แต่มีผู้ชายคนหนึ่งจากบนิอุมัยยะฮฺได้สาบานว่าที่นี้ไม่ใช่แหล่งน้ำเหอาฮฺตามที่ให้คำตอบในตอนแรก และพวกเขาก็พยายามกำชับให้ท่านหญิงและพรรคพวกเดินทางมุ่งหน้าสู่เมืองบัศเราะฮฺต่อไปเพื่อขอความสนับสนุนจากชาวบัศเราะฮฺให้มีการเรียกร้องขอความเป็นธรรมจากท่านอะลี (ร.ฎ.) ว่ามีการประท้วงที่เมืองมะดีนะฮฺเกี่ยวกับเคาะลีฟะฮฺอุษมาน (ร.ฎ.) ถูกฆาตกรรม ท่านหญิงก็พยายามชี้แจงให้ท่านอะลี (ร.ฎ.) ช่วยจัดการกิสอศ (ประหารชีวิต) ผู้ที่เป็นฆาตกรอย่างยุติธรรม

7. การอุทิศตนเพื่อวิชาการ

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นภริยาและศิษย์ที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ รักมาก นางมีความสำคัญต่อศาสนาอิสลามในวงการวิชาการ โดยจะปฏิบัติภารกิจที่สำคัญ ๆ ดังนี้ :-

7.1 การสนับสนุนท่านรสูล ﷺ ในการเผยแผ่ลัทธิธรรม

เนื่องจากความเฉลียวฉลาดและมีความทรงจำเป็นเลิศของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ที่ได้แต่งงานกับท่านรสูล ﷺ ในขณะที่มีอายุยังน้อย และบ่อยครั้งอาอิชะฮฺอัลกุรอานถูกประทานลงมาให้แก่ท่านรสูล ﷺ ในขณะที่ท่านอยู่ในห้องของนาง ประกอบกับนางเป็นผู้ชอบซักถาม จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นางกลายเป็นครูผู้ช่วยสนับสนุนท่านรสูล ﷺ ในการเผยแผ่ลัทธิธรรมแก่บรรดาเศาะหาบะฮฺและผู้ซักถามทุกคน ไม่ว่าในเรื่องศาสนา ปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม ปัญหาการเมืองและอื่น ๆ

อิบน์ อัลอะซีร (Ibn al-A'īr, 1414 / 1994 : 7 : 189) ได้รายงานในหนังสือ Usud al-Ghabah และอัลกุรฎูบี (al-Qurtubi, 1415 / 1995 : 4 : 437) ก็รายงานในหนังสือ al-'Istī'āb fi Ma'rīfat

al-Ashāb ว่าท่านอุรวะฮฺ อิบน์ อับซุบัยรฺ (ร.ฎ.) ได้กล่าวว่า :-

مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَعْلَمُ بِقَبْرِ وَلَا يَطْبُؤُ وَلَا يَشْعُرُ مِنْ عَائِشَةَ .

ความว่า :-

“ฉันไม่เคยเห็นผู้ใดที่มีความรู้เกี่ยวกับวิชาศาสนาบัญญัติ วิชาการแพทย์ และบทกวีมากกว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)”⁷⁷

ยังมีรายงานโดยอะญอญ อิบน์ เราะบอาหฺ (ร.ฎ.) กล่าวว่า :-

كَانَتْ عَائِشَةُ مِنْ أَفْقِهِ النَّاسِ وَأَحْسَنَ النَّاسِ رَأْيًا فِي الْعَامَّةِ .

ความว่า :-

“ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นผู้ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาศาสนาบัญญัติมากที่สุด และมีความคิดเห็นในเรื่องทั่ว ๆ ไปที่ดีที่สุด” (บันทึกโดยอัลฮากิม หมายเลข 6748)

7.2 การได้รับอนุญาตให้ทำตะฮัมมุม⁷⁸

มีรายงานจากอัลบุคอรี (al-Bukhari, 1412 / 1992 : 1 : 1374) ในหนังสือ al-Jami' al-Sahih li al-Bukhari และฮัจญ์ออบรอไน (al-Tabrani, n.d. : 23 : 49) ในหนังสือ al-Mu'jam al-Kabir ว่าท่านอับดุลเราะหฺมาน อิบน์ อัลกอสิม เล่าจากพ่อของเขาว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เคยกล่าวว่า :-

خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبَيْدَاءِ أَوْ بِيَدَاتِ الْجَيْشِ انْقَطَعَ عَقْدِي ، فَأَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى التَّمَاسِيهِ وَأَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ ، وَنَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ ، فَأَتَى النَّاسُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ فَقَالُوا : مَا صَنَعْتَ عَائِشَةَ ؟ أَقَامَتْ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَالنَّاسِ وَنَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ ، فَعَاتَبْتَنِي وَقَالَ لِي مَا تَسَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ ، وَجَعَلَ يَطْعَنُ بِيَدِهِ فِي خَاصِرَتِي ، فَلَا يَمْتَعْنِي مِنَ التَّحَرُّكِ إِلَّا مَكَانَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيَّ فَيُخَذُّنِي ، فَتَأْمُ حَتَّى أَصْبَحَ عَلَى غَيْرِ وَضُوءٍ ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ آيَةَ التَّنِيمِ ، فَقَالَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ : مَا هِيَ أَوْلَى بِرُكُوتِكُمْ يَا أَلَّ أَبِي بَكْرٍ ، فَبَعَثْنَا الْبَعِيرَ الَّذِي كُنْتُ عَلَيْهِ فَوَجَدْنَا الْعَقْدَ تَحْتَهُ .

ความว่า :-

“ครั้งหนึ่งพวกเราได้เดินทางพร้อมกับท่านนบี ﷺ และบรรดาเศาะหาบะฮฺ ครั้นมาถึง ณ ที่แห่งบัยดาอฺ” หรือ ฆาด อัลญัยษฺ ปราบกว่าสร้อยคอของฉันทขาดและพลัดตกลงไป ท่านนบี ﷺ ก็ลงไปค้นหาพร้อมกับบรรดาเศาะหาบะฮฺ พวกเขาไม่มีน้ำ และไปบอกท่านอบีบักรฺ (พ่อของท่านหญิง)ว่า

⁷⁷ ผู้วิจัยไม่พบการคัดเรียงตัวบทดังกล่าวในหนังสือที่หาได้

⁷⁸ ตะฮัมมุม คือ การให้ฝุ่นที่สะอาดมาชำระบางส่วนของร่างกาย เพื่อแทนการใช้น้ำในกรณีจำเป็นหรือไม่มีน้ำ

⁷⁹ อัลบัยดาอฺ หรือ ฆาด อัลญัยษฺ ทะเลทรายแห่งหนึ่งตั้งอยู่ระหว่างมักกะฮฺกับมะดีนะฮฺ (Ibn Manzūr, 1417

ท่านมีความเห็นว่าจะอย่างไรเกี่ยวกับอาอิชะฮ์ที่มาพร้อมกับท่านนบี ﷺ และผู้คนมากมาย แต่พวกเขาไม่มีน้ำ ทำให้ท่านอับบักร์ (ร.ฎ.) ได้ดำหนิวว่าฉันมากมาย และเอามือมาคบตีข้างของฉัน ท่านมิได้ห้ามฉันในการเคลื่อนไหว แต่ท่านรุตลุ ﷺ ได้ฉันบนบดักของฉันจนกระทั่งรุ่งเช้าและละหมาดศุบหิโดยปราศจากการอาบน้ำละหมาด ดังนั้นเอกองค์อัลลอฮ์จึงประทานอาอิชะฮ์ให้แก่ท่านนบี ﷺ เพื่อทำตะฮัมมูมแทนน้ำ ท่านอุสัยคฺ อิบน์ หุฎอยรฺก็กล่าวว่า เธอ (ท่านหญิงอาอิชะฮ์ ร.ฎ.) ข้างเป็นผู้ที่รับความเป็นสิริมงคลเหลือเกินแก่ครอบครัวของอับบักร์ (ร.ฎ.) หลังจากนั้นก็มีคนพาอุฐตัวที่พวกเราเชื่อมั่นมา ปรากฏว่าสร้อยคอของฉันอยู่ข้างใต้อุฐตัวนั้น” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 334)

จะเห็นได้ว่าท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) กลายเป็นต้นเหตุของการประทานอัลฎุรฮานให้แก่ท่านรุตลุ ﷺ ในการได้รับอนุญาตให้ทำตะฮัมมูมแทนน้ำละหมาดอันเนื่องมาจากสร้อยคอของนางได้พลัดตกไปในคืนนั้น

อับนะอะบีดี(al-Zabidi , 1412 / 1992 : 385) ก็ได้กล่าวในหนังสือ Mukhtasar Sahih al-Bukhari ว่า “ ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) กล่าวว่า “ นางได้ขโมยสร้อยคอจากนางอัสมอา (ร.ฎ.) ที่สาวของนางมาใส่ แต่ได้พลัดตกไปในเวลาถากคินที่อับวอา ทำให้ท่านรุตลุ ﷺ ได้สั่งให้บรรดาเศาะหาบะฮ์ช่วยกันหาจนกระทั่งรุ่งเช้าถึงเวลาละหมาดศุบหิ ปรากฏว่าไม่มีน้ำที่จะอาบน้ำละหมาด ดังนั้นบรรดาเศาะหาบะฮ์ก็ทำการละหมาดโดยไม่มีน้ำละหมาด หลังจากละหมาดเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ไปหาท่านรุตลุ ﷺ เพื่อเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทันใดนั้นพระองค์อัลลอฮ์ก็ประทานอาอิชะฮ์อัลฎุรฮานว่า “ فَتَيَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا ”⁸⁰ ให้แก่ท่านนบี ﷺ ในการอนุญาตให้ทำตะฮัมมูมแทนน้ำได้ ท่านอุสัยคฺ อิบน์ หุฎอยรฺ (ร.ฎ.) ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์นั้นก็กล่าวขอบคุณท่านหญิงที่เป็นสาเหตุของการได้โอกาสพิเศษจากเอกองค์อัลลอฮ์อย่างนี้ และถือว่าเป็นความโปรดปรานจากพระองค์แก่มุสลิมทุกคนตลอดไป” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 3777)

7.3 การเป็นบรมครูแก่บรรดาเศาะหาบะฮ์และตาบิอิน

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) เป็นบรมครูแก่บรรดาเศาะหาบะฮ์และตาบิอิน โดยจะทำการสอนแก่บุคคลเหล่านั้นในห้องของนาง โดยพวกเขาจะนั่งฟังบริเวณนอกห้องที่มีม่านหรือกำแพงกัน นางจะมีให้พวกเขาซักถามก่อนที่นางจะพูดจบประโยค และห้ามมิให้พวกเขาพูดเร็ว โดยนางจะพูดซ้ำ ๆ และพูดซ้ำ ๆ อย่างชัดเจนยัดคำ บางครั้งจะสอนโดยมีเทคนิคการปฏิบัติประกอบต่อหน้าผู้ที่เป็นมะหฺรึอม⁸¹ เช่น การทำตะฮัมมูมแทนการอาบน้ำละหมาด (ข้างแล้ว)

7.4 การให้การพิตวา (การวินิจฉัยปัญหาศาสนา)

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) จะให้การพิตวา (คำตอบหรือการวินิจฉัยปัญหาศาสนา) อย่าง

⁸⁰ ความว่า พวกเขาจะทำตะฮัมมูม โดยใช้ฝุ่นที่สะอาด (แทนน้ำในการอาบน้ำละหมาดหรืออาบน้ำยกหะคฺญ)

⁸¹ มะหฺรึอม คือ ผู้ที่แต่งงานกับนางไม่ได้ เช่น ลุง น้ำ พี่ชาย น้องชาย หลานชาย และทาส เป็นต้น

ตรงไม่ตรงมาและชัดเจน โดยมีให้ผู้ถามรู้ถึงกระดากอาย เนื่องจากนางคือมารดาของพวกเขา โดยเฉพาะปัญหาของผู้หญิง (Tahmaz, 'Abd al-Hamid. 1410 / 1990 : 183)

ดังมีรายงาน โดยอัลญะมัด, อิบรอฮีม (al-Jamal, Ibrahim. n.d. : 25 ; al-Darimi ,1407/1987 : 245) ว่าท่านหญิงได้ให้คำพิตวา^{๓๒}ในเรื่องการมีเลือดประจำเดือนของหญิงมีครรภ์ ว่า : **نَعْتَسِلُ وَنُصَلِّي** ความว่า : “ จงล้างให้สะอาดและจงละหมาด ” (บันทึกโดยอัครามี หมายเลข 934)

หมายถึง การมีเลือดออกมาของผู้หญิงในขณะที่ตั้งครรภ์นั้นไม่ถือว่าเป็นประจำเดือน ดังนั้น นางจะต้องทำความสะอาดและต้องละหมาด

อัลญะมัด, อิบรอฮีม (al-Jamal, Ibrahim. n.d. : 65) ยังกล่าวอีกว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้ให้คำพิตวา (วินิจฉัยปัญหาศาสนา) แก่อบิสะละมะฮฺว่ามีให้มีการแข่งชิงที่ดิน โดยไม่ชอบธรรม ท่านหญิงได้กล่าว “ จงห่างไกล (ไม่แข่งชิง) หรือยึดครองที่ดินโดยชอบธรรม ” เพราะท่านนบี ﷺ เคยกล่าวว่า : **مَنْ ظَلَمَ قَيْدَ شَيْءٍ مِنَ الْأَرْضِ طَوَّقَهُ اللَّهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ** ความว่า :-

“ ผู้ใดก็ตามที่ทุจริต (ยึดครอง) ที่ดินโดยชอบธรรมแม้แต่เพียงหนึ่งคืบ เขาก็จะถูกมัดด้วยเหล็กให้ที่ดินนั้นเข็ดขันธ์ทั่วร่างและพันคอเขา ” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 2273 และมุสลิม หมายเลข 1039)

8. ความประเสริฐของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้รับสิ่งตอบแทนจากพระองค์อัลลอฮฺ ท่านรสูล ﷺ และคนอื่น ๆ ที่มีอาขประมาณค่าได้ ดังนี้ :-

8.1 เป็นภรรยาที่ท่านรสูล ﷺ รักมาก

กะหุหาละฮฺ, อุมัร ริฎอ (Kahhalah, 'Umar Rida. 1991 : 1 : 12) เล่าในหนังสือ A'Iam al-Nisa' และมุหิบบุดดีน อัญญาอะบะรี (Muhib al-Din al-Tabari, 1418 /1997 : 46) ในหนังสือ al-Samt al-Thamin ว่าครั้งหนึ่งท่านอัมรฺ อิบนุ อัลฮาซฺ (ร.ฎ.) ได้มาหาท่านรสูล ﷺ และถามท่านรสูล ﷺ ว่า “ มนุษย์คนใดที่ท่านรักมากที่สุด ” ท่านตอบว่า “ อาอิชะฮฺ ” แล้ว “ ผู้ชายท่านชอบใครมากที่สุด ” ท่านรสูล ﷺ ตอบว่า “ บิดาของนาง ” แล้ว “ ใครอีก ” ท่านรสูล ﷺ ตอบว่า “ อุมัรฺ (ร.ฎ.) ” (บันทึกโดยอัลฮาติม หมายเลข 6741)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เองก็ทราบถึงความรักของท่านรสูล ﷺ ที่มีต่อนางเป็นอย่างดี ซึ่งนางมักจะพูดว่า :-

^{๓๒} การพิตวา หมายถึง การให้คำคำตอบปัญหาศาสนา โดยอ้างอิงจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ

فَضَلْتُ عَلَى نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَشْرٍ : قِيلَ مَا هُنَّ يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ ؟ قَالَتْ : لَمْ يَنْكُحْ يَكْرًا قَطُّ غَيْرِي ، وَلَمْ يَنْكُحْ امْرَأَةً أَبَوَاهَا مُهَاجِرَانِ غَيْرِي ، وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بَرَاعَتِي مِنَ السَّمَاءِ ، وَجَاءَ جِبْرِيْلُ بِصُورَتِي مِنَ السَّمَاءِ فِي حَرِيرَةٍ وَقَالَ تَرَوْجَهَا قَائِمًا امْرَأَتِكَ ، فَكُنْتُ أَعْتَسِلُ أَنَا وَهُوَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ وَلَمْ يَصْنَعْ تِلْكَ بِأَحَدٍ مِنْ نِسَائِهِ غَيْرِي ، وَكَانَ يُصَلِّي وَأَنَا مُعْتَرِضَةٌ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ يَفْعَلُ تِلْكَ بِأَحَدٍ مِنْ نِسَائِهِ غَيْرِي ، وَكَانَ يَنْزِلُ عَلَيْهِ الْوَحْيَ وَهُوَ مَعِي وَلَمْ يَكُنْ يَنْزِلُ عَلَيْهِ وَهُوَ مَعَ أَحَدٍ مِنْ نِسَائِهِ غَيْرِي ، وَكَبِضَ اللَّهُ نَفْسَهُ وَهُوَ بَيْنَ سِحْرِي وَتَحْرِي ، وَمَاتَ فِي اللَّيْلَةِ الَّتِي كَانَ يَنْزُرُ عَلَيَّ فِيهَا ، وَكُنْتُ فِي بَيْتِي .

ความว่า :

“เอกองค์อัลลอฮ์ประทานความประเสริฐแก่ฉัน 10 ประการ มากกว่าภริยาคนอื่น ๆ ของท่าน นบี ﷺ มีคนถามว่า อะไรบ้างโอ้มารดาผู้ศรัทธาชน นางตอบว่า :-

- 1) ไม่มีหญิงใดที่เป็นสาวบริสุทธฺ์ที่ท่านนบี ﷺ แต่งงานด้วยนอกจากฉัน
 - 2) ไม่มีหญิงใดที่ท่านนบี ﷺ แต่งงานด้วยที่ทั้งพ่อและแม่ของเธอเป็นผู้อพยพ (จากมักกะฮ์สู่มะดีนะฮ์) นอกจากฉัน
 - 2) เอกองค์อัลลอฮ์ได้ประทานอัลกุรอานแก่ท่านนบี ﷺ เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของฉัน
 - 4) ท่านมลาอิกะฮ์ญิบรีล (อ.ส.) ได้นำภาพของฉันจากฟากฟ้าซึ่งบรรจู่ในห่อผ้าไหมมาให้ท่านนบี ﷺ แล้วท่านกล่าวแก่ท่านนบี ﷺ ว่า จงแต่งงานกับเธอ แท้จริงเธอคือภริยาของท่าน
 - 5) ฉันได้อาบน้ำในภาชนะเดียวกันกับท่านนบี ﷺ ซึ่งท่านมีเคยกทำอย่างนั้นกับภริยาคนอื่น ๆ นอกจากฉัน
 - 6) ท่านนบี ﷺ ละหมาดในขณะที่เท้าของฉันวางหน้าท่าน ซึ่งท่านมีเคยกทำอย่างนั้นกับภริยาคนอื่น ๆ นอกจากฉัน
 - 7) เอกองค์อัลลอฮ์จะประทานอาชะฮ์อัลกุรอานลงมาให้แก่ท่านนบี ﷺ ในขณะที่ท่านอยู่กับฉัน ซึ่งไม่มีการประทานอาชะฮ์อัลกุรอานให้แก่ท่านในขณะที่อยู่กับภริยาคนอื่น ๆ นอกจากฉัน
 - 8) ท่านนบี ﷺ เสียดชีวิตในขณะที่ท่านนอนอยู่บนดักของฉัน
 - 9) ท่านนบี ﷺ เสียดชีวิตในคืนซึ่งเป็นสิทธิของฉัน
 - 10) ร่างอันทรงเกียรติของท่านนบี ﷺ ถูกฝังไว้ในบ้านของฉัน ” (บันทึกโดยอะหฺมัด หมายเลข 24384) (Ibn Sa'd, 1410 / 1990 : 8 : 44-45 ; Ibn Hajar, 1415 / 1995 : 8 : 234 ; al-Tabrani, n.d : 23 : 30 and Qaddurah, Zahiyyah. 1408 / 1988 : 93)
- 8.2 รับศลามจากท่านมลาอิกะฮ์ญิบรีล (อะลัยฮิสสะลาม)⁸³

⁸³ อะลัยฮิสสะลาม เป็นพรภาวนาที่เรียกค่อท้ายชื่อบรรดานบี รุสูล และมลาอิกะฮ์ มีความหมายว่า “ ขอเอกองค์อัลลอฮ์ทรงให้ความสุขสันติแก่ท่าน ” ในที่นี้จะใช้คำย่อว่า (อ.ส.)

อิมนุ ฮัมบัล (Ibn Hanbal, 1403 / 1983 : 1098) เล่าในหนังสือ Kitab Fada'il al-Sahabah อัลตบานี (al-Albani, 1422 / 2002 : 575) ในหนังสือ Sahih Sunan al-Tirmidhi และอัญญาอับรอนี (al-Tabrani, n.d. : 23 : 35) ในหนังสือ al-Mu'jam al-Kabir ว่ามีหะดีษจากอุรวะษะ เล่าจาก ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ว่า แท้จริงท่านรซูล ﷺ กล่าวแก่เธอว่า :

هَذَا جَبْرِيْلٌ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ ، فَقُلْتُ : وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ ، نَرَى مَا لَا نَرَى يَا رَسُولَ اللهِ .

ความว่า :

“นี่คือท่านญิบรีล ท่านได้กล่าวสละมให้แก่เธอ” นางจึงตอบว่า “ขอพระองค์ทรงให้ความสันติ ความเมตตา และเพิ่มพูนแด่ท่าน โอ้ ! ท่านรซูล ท่านสามารถมองเห็นในสิ่งที่พวกเราไม่สามารถมองเห็น ” (บันทึกโดยอัคริมิมิ หมายเลข 3881)

อิมนุ สะอูด (Ibn Sa'd, 1990 : 8 : 54) รายงานว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) สามารถมองเห็นท่านญิบรีล (อ.ส.) ดังมีหะดีษบทหนึ่งรายงานโดยอับดุลลอฮฺ อิบนุ อัลมุบาร็อก จากมะอุมัร จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) กล่าวว่า “นั่นใครยืนอยู่ข้างนอก โอ้ ! ท่านรซูลลอส ? ” ท่านนบี ﷺ ตอบว่า : **السَّلَامُ عَلَيْكَ جَبْرِيْلُ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ** ความว่า : “นั่นคือท่านญิบรีล และท่านกล่าวสละมให้แก่เธอ ” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 3881)

8.3 ท่านรซูล ﷺ ยกย่องชมเชยนางว่าเป็นสตรีที่ประเสริฐดีกว่าอุมมุ ซัรฺอู

อิมนุ บัลบาน (Ibn Balban, 1413 / 1993 : 16 : 25-35) กล่าวในหนังสือ Sahih Ibn Hibban ว่ามีหะดีษรายงานโดยอับดุลลอฮฺ อิบนุ อุรวะษะ (ร.ฎ.) จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ว่า “ มีผู้หญิงสิบเอ็ดคน นั่งพูดคุยกันและสัญญาต่อกันว่าจะไม่เปิดเผยความลับให้แก่ใคร และหนึ่งในจำนวนนั้นมีภริยาของอบีซัรฺอูนั่งร่วมอยู่ด้วย นางกล่าวว่า “... , หากมีการรวมความคิดที่ฉันให้แก่เขามากมายก็ยังไม่เท่ากับความคิดเพียงพาดชะอันน้อยนิดของอบีซัรฺอูที่ให้แก่ฉัน ท่านหญิงกล่าวว่า ท่านรซูล ﷺ บอกฉันว่า ฉันกับเธอเสมือนอบีซัรฺอูที่มีต่ออุมมิซัรฺอู ท่านหญิงกล่าวว่า : โอ้ รซูลลอส ! ท่านดีกับฉันมากกว่าอบีซัรฺอู ” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 5189 และมุสลิม หมายเลข 1669)

หมายถึง ท่านนบี ﷺ รักและเอ็นดูท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ทั้งในยามใกล้และห่างไกล ซึ่งแสดงว่าท่านนบี ﷺ รักท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) มากกว่าอุมมิซัรฺอู เพราะอบีซัรฺอูรักอุมมิซัรฺอูแต่ได้หย่ากับนาง ส่วนท่านนบี ﷺ นั้นมิได้หย่ากับท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เลย

8.4 ท่านนบี ﷺ รับรองว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นภริยาของท่านในสวรรค์

อิมนุ บัลบาน (Ibn Balban, 1413 / 1993 : 16 : 6) กล่าวในหนังสือ Sahih Ibn Hibban ว่า “มีรายงานจากอับดุลลอฮฺ อิบนุ อัมรฺ อิบนุ อัลเกาะมะฮฺจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ว่าท่านญิบรีล (อ.ส.) กล่าวแก่ท่านนบี ﷺ ว่า : **إِنَّهَا لَرَوْحَةٌ نَبِيَّتُكُمْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .** ”

ความว่า :

“แท้จริงนาง (อาอิชะฮฺ) คือภริยาของท่านนบี ﷺ ของท่านในดunya (โลกนี้) และอาคิเราะฮฺ (โลกหน้า) ” (บันทึกโดยอัคริมิชี หมายเลข 3880)

อิบน์ หะญัรฺ (Ibn Hajar, 1415 / 1995 : 8 : 234) รายงานในหนังสือ al-Isabah fi Tamyiz al-Sahabah ว่า “ท่านนบี ﷺ รับรองว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นภริยาของท่านในสรวงสวรรค์ คังมีรายงานจากมุรตล มุสลิม อัถบัฏฏอฮฺ ว่าท่านรตุล ﷺ กล่าวว่า :-

عَاشَتْهُ زَوْجَتِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

ความว่า :-

“อาอิชะฮฺ คือ ภริยาของฉันในดunya (โลกนี้) และอาคิเราะฮฺ (โลกหน้า) ” (บันทึกโดยบุคอรี หมายเลข 209)

8.5 ท่านรตุล ﷺ เสียชีวิตในบ้านของนางและบนดักของนาง

อิบน์ อัถญะซี (Ibn al-Jawzi , n.d. : 2 : 537) กล่าวในหนังสือ al-Wafa bi Ahwal al-Mustafa ว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) กล่าวว่า :-

فَبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَأْسُهُ بَيْنَ سَخْرِي وَتَخْرِي ، فَلَمَّا خَرَجَتْ نَفْسُهُ ، لَمْ أَجِدْ رِيحًا قَطُّ أَطِيبًا مِنْهَا .

ความว่า :

“ท่านรตุล ﷺ ละพาด (เสียชีวิต) ในขณะที่ศีรษะของท่านอยู่บนดักของฉัน ขณะที่วิญญาณของท่านออกจากร่างอันทรงเกียรติไปนั้น ฉันได้กลิ่นหอม ซึ่งไม่มีกลิ่นใดหอมไปกว่านี้ ” (บันทึกโดยอะหฺมัด หมายเลข 24384)

8.6 เอกองค์อัลลอฮฺประทานอัลกุรอานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของนาง

อัลบฎฎิ, สะอิด (al-Baṭi, Sa'id. 1407 / 1987 : 224) กล่าวในหนังสือ Fiqh al-Sirah ว่า “เอกองค์อัลลอฮฺได้ทรงประทานอัลกุรอานไว้หลายโองการในสุเราะฮฺ (อันนุร : 4, JJ-20 และ 23) เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)” กล่าวคือ :-

8.6.1 เอกองค์อัลลอฮฺประทานลงมาให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) จากการถูกใส่ร้ายโดยพวกมุนาฟิก (สับปลับ หน้าไหว้หลังหลอก) พระองค์ตรัสว่า :

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شَهَادَةٍ فَأَجْلِدُوهُنَّ مِائِينَ جَلْدَةٍ وَلَا تَقْبَلُوا لَهُنَّ شَهَادَةً أَبَدًا — آيَةُ

ความว่า :

“และบรรดาผู้กล่าวโทษบรรดาหญิงบริสุทธิ์ (ว่าเซ่อทำซิ่น) แล้วพวกเขามีได้นำพยานสี่คน มา พวกเขาจึงโอบพวกเขาเปิดลับที่ และพวกเขายำรับการพยานของพวกเขาเป็นอันขาด ” (อันนุร : 4)

แสดงว่าโทษสำหรับผู้ใส่ร้ายผู้อื่นว่าทำซิ่นนั้นบนโลกนี้ก็สุดทรหดแล้ว นั่นคือจะต้องถูกโอบถึงแปดลับที่ หากการใส่ร้ายนั้นปราศจากพยานที่เป็นผู้ชายทั้งหมดที่ยอมรับได้ถึงสี่คน

อัลวาหิดี (al-Wahidi, 1412 / 1992 : 316-323) กล่าวในหนังสือ *Asbab al-Nuzul* ว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้เดินทางพร้อมกับท่านนบี ﷺ และเข้าร่วมสงครามกับบ努อัสสัมมุญะลิก ในปี ฮิจเราะฮฺที่ 5 (ค.ศ.584) หลังจากสงครามได้เสร็จสิ้นลงท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ก็ได้เดินทางกลับพร้อมกับท่านนบี ﷺ ในระหว่างทาง เมื่อกองคาราวานหยุดพักและทำกิจธุระจำเป็น ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ก็ได้ลงจากอูฐเดินเข้าไปในป่าเพื่อทำธุระจำเป็นตามธรรมชาติ เมื่อนางกลับมาปรากฏว่าสร้อยคอของนางได้หล่นหายไปโดยนางไม่รู้ตัว ทำให้นางต้องวกเข้าไปในป่าอีกครั้งเพื่อไปหาสร้อยที่หล่นหายไป เพราะนางไม่ยอมรับคนอื่น นางจึงหาสร้อยคอนั้นตามลำพังโดยมิได้บอกให้ผู้อื่นทราบ ในขณะที่นางกำลังหาสร้อยคอนั้น กองคาราวานก็เริ่มเดินทางต่อไปโดยที่นางไม่รู้เช่นกัน คนที่เฝ้าดูแลนางก็ไม่รู้ว่านางมิได้อยู่ในอาบนหลังอูฐที่ปกปิดมิดชิด เมื่อนางกลับมาปรากฏว่ากองคาราวานได้เดินทางออกไปแล้ว ทำให้นางรู้สึกกังวลมาก แต่นางก็ยังมั่นใจว่าจะต้องมีคนบางคนที่จะออกตามหานาง ดังนั้น นางก็เอาผ้าคลุมตัวให้มิดชิดและรออยู่ที่นั่น หลังจากนั้นไม่นาน ท่านคือฟวาน อิบน์ มุอ์ญูฮิด ผู้ตรวจความเรียบร้อยและติดตามกองระวังหลังก็มาถึงและเห็นนางอยู่ที่นั่น พลางอุทานออกมาว่า “سُبْحَانَ اللَّهِ” หมายถึง มหาบริสุทธิ์แห่งเอกองค์อัลลอฮฺ เขาก็เชิญให้ท่านหญิงขึ้นบนหลังอูฐและเขาก็เดินจงอูฐตัวนั้นเดินทางมุ่งสู่เมืองมะดีนะฮฺ ”

8.6.2 เอกองค์อัลลอฮฺครั้นในอัลกุรอานว่า :

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ (الاية)

ความว่า :

“แท้จริงบรรดาผู้นำข่าวเท็จนั้น (คือ ผู้ปรักปรำท่านหญิงอาอิชะฮฺ ร.ฎ.) เป็นนุกถลกกลุ่มหนึ่งจากพวกเจ้า (คืออับดุลลอฮฺ อิบน์ สะอ์ด ผู้นำพวกมุนาฟิคผู้กลับกลอก) พวกเขายำได้คิดว่ามันเป็นการชั่วแก่พวกเจ้า แต่ว่ามันเป็นการดีแก่พวกเจ้า” (อันนุร : 11)

^๙ นักตีฟิร (นักอรรถาธิบายอัลกุรอาน) กล่าวว่า ความดีในการนี้มีอยู่ 5 ประการคือ 1) การพ้นจากข้อกล่าวหาของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) 2) การให้เกียรติแก่นางด้วยการประทานกุรอานลงมายืนยันความบริสุทธิ์ของนาง 3) การได้รับผลบุญอันใหญ่หลวงในขบวนการกล่าวเท็จแก่นาง 4) ข้อตักเตือนแก่บรรดามุอ์มิน 5) การแก้แค้น

อัฏฏาะบะรียะ, มุหิบมุดคีน (al-Tabari Muhib al-Din, 1418 / 1997 : 81) ได้อธิบายอายะฮฺนี้ในหนังสือ al-Thamt al-Thamini ว่า “ ผู้ที่ใส่ร้ายท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ว่ามีชู้กับค็อฟวาน อิบน์ อັตมุอฺญฺญ็อล เป็นพรรคพวกมุสลิมด้วยกัน แลยังเป็นญาติมิตรของท่านนบี ﷺ และท่านอบีบักร (ร.ฎ.) ด้วย คือ หัศตาน อิบน์ ซามิต มิตฏาะฮฺ อิบน์ อะฆาะฮฺ และหัมมะฮฺ บินตุ ญะหฺ (น้องของท่านหญิงซัยนั บินตุ ญะหฺ หนึ่งในบรรดาภริยาของท่านนบี ﷺ) การใส่ร้ายครั้งนี้เป็นสิ่งที่ดีสำหรับท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) และมุอฺมินทุกคนเพราะเป็นการยืนยันให้ท่านหญิงมีความบริสุทธิ์ตลอดไป ความใจเด็ดของท่านนบี ﷺ ในการให้คำตัดสินโดยคดีผู้ใส่ร้ายเหล่านั้น และเอกองค์อัลลอฮฺก็จะทรงทรมานผู้ใส่ร้ายเหล่านั้น^{๕๕} อย่างสาสมในโลกอาคิเราะฮฺ ”

อັฏฏูรฎูบีย (al-Qurtubi, 1418/1997 : 6 : 176-177) เขียนในหนังสือ al-Jami' li Ahkam al-Qur'an ว่า “ อายะฮฺนี้มีสาเหตุของการประทานที่ยืดยาวพอสรุปได้ว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ถูกปรักปรำว่ามีชู้กับค็อฟวาน โดยพวกกลับกลอกนำโดยอับดุลลอฮฺ อิบน์ สะลูล ซึ่งผู้ร่วมใส่ร้ายท่านหญิงประกอบด้วยหัศตาน อิบน์ ซามิต, มิตฏาะฮฺ อิบน์ อุฆาะฮฺ และหัมมะฮฺ บินตุ ญะหฺ เกิดขึ้นหลังจากท่านนบี ﷺ กลับจากสงครามอัลมูรียฮฺ เมื่อปีฮิจเราะฮฺที่ 6 (ค.ศ.585)^{๕๖} ”

8.6.3 เอกองค์อัลลอฮฺตรัสว่า :

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٤﴾

ความว่า :

“ เมื่อพวกเราได้ยินข่าวเท็จนี้ ทำไมบรรดามุอฺมินและบรรดามุอฺมินะฮฺ จึงไม่เกิดเปรียบเทียบกับตัวของพวกเขาเองในทางที่ดี และกล่าวว่านี่เป็นเรื่องโกหกอย่างชัดเจน ” (อันนุร : 12)

จากอายะฮฺดังกล่าว อัฏฏาะบะรียะ, มุหิบมุดคีน (al-Tabari, Muhib al-Din, 1418 / 1997 : 2 : 114) ในหนังสือ al-Samt al-Thamini ได้อธิบายว่า “ มีมุอฺมินบางคนในสมัยนั้น คือ อูบัยฮฺ^{๕๗} กับภริยาของเขาได้ให้คำยืนยันแก่ท่านนบี ﷺ ว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นผู้บริสุทธิ์จริง ๆ ”

ตอบแทนบรรดานักป็นข่าวเท็จ (สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย , ม.ป.ป. : 848)

^{๕๕} ผู้ที่จะถูกรทรมานในที่นี้หมายถึง อับดุลลอฮฺ อิบน์ อุบัย อิบน์ สะลูล เขามีได้ถูกลงโทษพร้อมกับผู้ใส่ร้ายคนอื่น ๆ เพราะเอกองค์อัลลอฮฺต้องการให้เขารับโทษในโลกหน้าที่มีความทุกข์ทรมานมากกว่า (Ibrahim Ibn Ibrahim, n.d. : 240)

^{๕๖} บางทัศนะว่าเมื่อฮิจเราะฮฺปีที่ 4 (ค.ศ.583)

^{๕๗} อูบัยฮฺ อัดอันศอรี ชื่อจริงนามว่า คอลิด อิบน์ ซัยคฺ อิบน์ ฎัลฮฺ เป็นสะหะฮะฮฺรุ่นอาวุโส เคยทำสงครามบัคฺร เป็นชาวมะคีนะฮฺคนแรกที่เสียชีวิตให้ท่านนบี ﷺ พักอยู่ในบ้านของเขาหลังจากท่านนบี ﷺ อพยพจากมักกะฮฺสู่เมืองมะคีนะฮฺ เสียชีวิตเมื่อทำสงครามกับกรุงโรมปีฮิจเราะฮฺที่ 50 (ค.ศ.629) (Ibn Hajar, 1412 / 1992 : 188)

อ้างจากอัลกุฎฎบี (al-Qurtubi, 1418/1997 : 6 : 176-177) ว่า “เอกองค์อัลลอฮ์ได้ตำหนิบรรดา
มุอิมินว่าไม่เป็นการบังควรที่จะใส่ร้ายบรรดามุอิมินด้วยกันหากปราศจากพยานหลักฐานที่ชัดเจน
ด้วยการว่าต่อหน้าหรือลับหลังพวกเขา”

8.6.4 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า :

لَوْلَا جَاءَ وَعَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾

ความว่า :

“ทำไมพวกเขาจึงไม่นำพยานสี่คนมาเพื่อ (ยืนยันสิ่งที่พวกเขากล่าวถึง) มัน หากพวกเขาไม่
นำพยานเหล่านั้นมาแล้ว ดังนั้นชนเหล่านั้น ณ อัลลอฮ์พวกเขาเป็นผู้กล่าวเท็จ”. (อันนูร : 13)

ในอายะฮ์นี้อิฎฎาะฮะบะรี (al-Tabari, 1418/1997 : 2 : 115) ได้กล่าวถึงการให้พยานที่เชื่อถือได้ว่า
“ต้องประกอบด้วยพยานสี่คน หากไม่มีแสดงว่าเป็นพยานเท็จที่เชื่อถือไม่ได้”

อ้างจากอัลกุฎฎบี (al-Qurtubi, n.d. 1418/1997 : 6 : 202) ว่า “อายะฮ์นี้เอกองค์อัลลอฮ์ได้ตำหนิ
ผู้ใส่ร้ายเหล่านั้นว่าหากไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าสิ่งที่ได้กล่าวมานั้น ไม่เป็นความจริงและ ไม่มีพยานคน
สี่คนที่จะยืนยันคำกล่าวของคนก็ถือว่าพวกเขาเป็นผู้กล่าวเท็จทั้งสิ้น”

8.6.5 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า :

لَوْلَا فَضَّلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

ความว่า :

“และหากมิใช่ความโปรดปรานของอัลลอฮ์แก่พวกเจ้า และความเมตตาของพระองค์ทั้งในโลก
นี้และโลกหน้าแล้ว แน่หน่อนการลงโทษอย่างมหันต์ก็จะประสบแก่พวกเจ้า ในสิ่งที่พวกเจ้ากำลังง่วน
(วิพากษ์วิจารณ์ข่าวนั้น) กันอยู่”. (อันนูร : 14)

หมายถึง ความโปรดปรานของเอกองค์อัลลอฮ์ในการกำชับให้ท่านนบี ﷺ มิให้มีความอคติต่อ
ผู้ที่ใส่ร้ายบางคน เพราะพวกเขาก็ยังเป็นผู้ที่ช่วยเหลือในการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม เช่น หุ้ศฎาน
อิบนู ซาบิต (ร.ฎ.)

อ้างจากอัลกุฎฎบี (al-Qurtubi, 1418/1997 : 6 : 182) กล่าวในหนังสือ al-Jami' al-Ahkam
หรือ al-Tafsir al-Qurtubi ว่า “เอกองค์อัลลอฮ์ยังได้ตำหนิพวกเขาอย่างมากที่พวกเขาใส่ร้าย
ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ผู้บริสุทธิ์ แต่ด้วยความโปรดปรานจากพระองค์ก็ยังไม่ให้โอกาสแก่พวกเขา
ในการกลับตัวเพื่อเป็นคนดีต่อไป”

8.6.6 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า :

إِذْ تَلَقَوْنَهُ بِالسِّنِّتِ كَمَا تَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هِينًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

ความว่า :

“ขณะที่ที่พวกเขาได้รับข่าวนั้น ด้วยการพูดกันระหว่างพวกเขา และพวกเขาพูดกันในสิ่งที่
ไม่มีความรู้ และพวกเขาเข้าคิดว่ามันเป็นเรื่องเล็ก แต่ ณ ที่อัลลอฮ์นั้นมันเป็นเรื่องใหญ่”(อันนุร : 15)

อัลกุรฎูบี (al-Qurtubi, 1418 / 1997 : 6 : 182 / 183) ยังกล่าวอีกว่า “พวกเขา(ผู้กลับกลอกใส่ร้าย)
นั้นจะพูดในสิ่งที่มิได้เห็นกับตาหรือมิได้ฟังกับหู ซึ่งพวกเขาคิดว่าเป็นเรื่องเล็ก แต่ ณ เอกองค์
อัลลอฮ์นั้นเป็นบาปใหญ่”

8.6.7 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า :

﴿لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ﴾

ความว่า :

“เมื่อพวกเขาได้ยินมัน ทำไมพวกเขาจึงไม่กล่าวว่า ไม่บังควรที่เราจะพูดถึงเรื่องนี้ มหา
บริสุทธิ์แห่งพระองค์ท่าน นี่เป็นการกล่าวร้ายอย่างมหันต์”. (อันนุร : 16)

อัลกุรฎูบี (al-Qurtubi, 1418/1997 : 6 : 183) กล่าวว่า “เมื่อพวกเขาทราบแล้วว่าสิ่งที่พวกเขา
ได้ยินจากการใส่ร้ายท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) นั้นเป็นการกล่าวเท็จ ทำไมพวกเขาจึงไม่มี
การคัดค้านและไม่ใส่ร้ายท่านหญิงผู้เป็นภริยาของท่านนบี ﷺ ”

8.6.8 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า :

﴿يَعْظُمُكُمْ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾

ความว่า :

“อัลลอฮ์ทรงคัดเตือนพวกเขา เพื่อมิให้กลับไปประพฤดิเช่นนี้อีกเป็นอันขาด หากพวกเขาเป็นผู้
ศรัทธา”. (อันนุร : 17)

อ้างจากอัลกุรฎูบี (al-Qurtubi, 1418/1997 : 6 : 183) ว่า “เป็นการสมควรแก่ผู้ศรัทธาทุกคนที่
จะไม่พูดในสิ่งที่ไม่รู้และไม่เห็น ไม่ใส่ร้ายท่านหญิงอีกต่อไปและไม่ประพฤดิปฏิบัติตามที่ได้
กระทำผิดมาแล้ว ผู้ใดก็ตามที่ใส่ร้ายหรือคำทอต่อท่านหญิงแสดงว่าผู้นั้นไม่เชื่อฟังอัลกุรอานซึ่ง
สมควรที่จะต้องฆ่าทิ้ง (ตามทัศนะของอิหม่ามมาลิก) เพราะเอกองค์อัลลอฮ์ได้ยืนยันความบริสุทธิ์
ของนางด้วยพระองค์เอง”

8.6.9 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า : ﴿وَبَيْنَ اللَّهِ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ﴾

ความว่า :

“และอัลลอฮ์ทรงชี้แจงโครงการทั้งหลายอย่างชัดเจนแก่พวกเขา (ถึงบทบัญญัติและการมีมารยาทที่ดีงาม เพื่อยึดเป็นบทเรียนและแบบอย่างที่ดี) และอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงรอบรู้ผู้ทรงปรีชาญาณ”.
(อันนุร : 18)

8.6.10 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า :

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

ความว่า :

“แท้จริงบรรดาผู้ชอบที่จะให้เรื่องบัดดีแพร์หลายไปในหมู่ผู้ศรัทธานั้น พวกเขาจะได้รับการลงโทษอย่างเจ็บปวด ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้และพวกเขาก็ไม่รู้” . (อันนุร : 19)

อัลกุฎฎบี (al-Qurtubi, 1418/1997 : 6 : 184) กล่าวว่า “แท้จริงผู้ที่กล่าวเท็จได้ร้ายท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) และท่านค็อฟวาน อิบน์ มุอฏฏอ (ร.ฎ.) นั้นเป็นการกระทำที่เกินขอบเขต ดังนั้นพวกเขาจึงสมควรได้รับบทลงโทษอย่างหนักบนโลกนี้ และการถูกทรมานอย่างสาสมในโลกอาคิเราะฮฺ โดยเฉพาะผู้กลับกลอกหากพวกเขาไม่กลับตัวเป็นมุอฺมินที่ดีหรือตายในสภาพของมุนาฟิก”

8.6.11 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า :

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

ความว่า :

“และหากมิใช่ความโปรดปรานของอัลลอฮ์แก่พวกเขา และความเมตตาของพระองค์แล้ว และแท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงเอ็นดู ผู้ทรงเมตตาเสมอ” . (อันนุร : 20)

อัลกุฎฎบี (al-Qurtubi, 1418/1997 : 6 : 185) กล่าวว่า “หากเอกองค์อัลลอฮ์ไม่ทรงอภัยแก่ผู้ได้ร้ายท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) แล้ว เช่น หัสซาน อิบน์ ฮาบิต มิสญะฮฺ อิบน์ อุษามะฮฺ และหัมมะฮฺ บินตุ ญะฮะฮฺ แสดงว่าพวกเขาจะต้องได้รับโทษอย่างมหันต์ แต่ด้วยความเมตตากรุณาจากพระองค์ทำให้พวกเขาสำนึกผิดและขออภัยโทษจากพระองค์ ทำให้พระองค์ทรงให้อภัยแก่พวกเขา

8.6.12 เอกองค์อัลลอฮ์ตรัสอีกว่า :

إِنَّ الَّذِينَ يَزْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْفَاحِشَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَهُمْ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢١﴾

ความว่า :

“แท้จริงบรรดาผู้กล่าวโทษบรรดาหญิงบริสุทธิ หญิงไม่รู้เรื่องอะไร หญิงผู้ศรัทธา (คือกล่าวโทษว่าพวกเขาทำซินา) พวกเขาถูกสถาปนาทั้งในโลกนี้และโลกหน้า (ถูกจับใส่ให้ห่างไกลจากความเมตตาของเอกองค์อัลลอฮ์ทั้งในคุณยาและอาคิเราะฮ์)”. (อันนุร : 23)

อัญญาอะบะรีและอับดุลฎ็อย์ (al-Tabari, 1418/1997 : 2 : 115 ; al-Botî, 1407 / 1987 : 224) กล่าวในหนังสือ Tarikh al-Tabarî และหนังสือ Fiqh al-Sirah ตามลำดับว่า “เอกองค์อัลลอฮ์ได้ชี้แจงในอายะฮ์ดังกล่าวข้างต้นถึงบทลงโทษอย่างมหันต์สำหรับผู้ที่กล่าวโทษใส่ร้ายแก่ผู้บริสุทธิว่าทำซินา (ร่วมประเวณีกับผู้ที่มีได้แต่งงานกัน) ซึ่งเป็นคำกล่าวหาของพวกตลบตะแลงต่อท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ที่มีจุดประสงค์เพื่อลบหลู่เกียรติยศของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ และภริยาของท่าน ดังนั้น เอกองค์อัลลอฮ์ก็ได้ประทานอตุกรานลงมาให้แก่ท่านนบี ﷺ เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) จากการถูกใส่ร้ายครั้งนี้”

อิบน์ กะษีรฺ (Ibn Kathir, 1992 / 1413 : 180-183) ได้รายงานในหนังสือ al-Fusol fi Sirat al-Rasul ว่า มุฮัมมัด อิบน์ อิศฮาก อิบน์ ษะฮารฺ^{๘๘} (Ibn Hisham, n.d. : 2 : 286) กล่าวว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ถูกปรักปรำในขณะที่ก่อกบฏจากสงครามบิ นี อัลมุญญาละลิก เมื่อปี ฮิจญเราะฮ์ที่ 6 (ค.ศ.645)”

8.7 ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) เป็นผู้ที่มีความจำยอมเยียม

อัศศอลิหียฺ (al-Salihî, 1413 / 1993 : 179) เล่าในหนังสือ Subul al-Huda wa al-Rashad ว่า “อุมมุซซา อัด-อัยซะฮ์^{๘๙} (ร.ฎ.) กล่าวว่า” :-

مَا أَتَيْتُنَا مِنْهُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى قَطَّ سَائِلًا مِنْهُ عَائِشَةَ إِلَّا وَجَدْنَا عِنْدَهَا عَلِمًا .

ความว่า :

“สิ่งใดที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับหะดีษ ไม่ว่าเรื่องใดก็ตามในหมู่พวกเราเสาะหาบะฮ์ แล้วพวกเราไปถามท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) เกี่ยวกับเรื่องนั้นปรากฏว่าพวกเราจะได้รับคำตอบจากนางทุกครั้ง ” (บันทึกโดยอัคริมมี : 3879)

^{๘๘} มุฮัมมัด อิบน์ อิศฮาก อิบน์ ษะฮารฺ หรือ อุมบักรฺ อัลมุญญาละละบี เป็นชาวมะคีนะฮ์ เป็นแขกเมืองอิรัก เป็นผู้นำกองทัพ ผู้ซุคจริงแต่ถูกกล่าวหาว่าเป็นซื่อฮุส (Ibn Hajar, 1992 / 1412 : 467)

^{๘๙} อับบี มุซซา อัลอัยซะฮ์ คือ อับดุลลอฮ์ อิบน์ ก็อยซุ อิบน์ ซุลาษมุ อิบน์ หัจญูอฺ เป็นเกาะหะบะฮ์ที่มีชื่อเสียงอีกท่านหนึ่ง ท่านถูกแต่งตั้งเป็นข้าหลวงในเมืองญะฮุสสมัยของเกาะลีฟะฮ์มุวัร และอะลี (ร.ฎ.) ท่านเป็นผู้ตัดสินในสงครามคิฟีนระหว่างท่านอะลีและท่านมุอาวียะฮ์ (ร.ฎ.) และท่านเสียชีวิตเมื่อปีฮิจญเราะฮ์ที่ 50 (ค.ศ.429) บางทัศนะว่าหลังจากนั้น (Ibn Hajar, 1412 / 1992 : 318)

ผู้วิจัยเห็นว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นสตรีที่ได้รับเกียรติจากอัลลอฮฺให้มีความจำ
ยอดเยี่ยมเหนือกว่าสตรีอื่น ๆ ในโลก เพราะทุกครั้งที่บรรดาศาหะบะฮฺได้ถามนางเกี่ยวกับปัญหา
เรื่องอะไรก็ตาม ปรากฏว่าจะได้คำตอบจากนางเสมอ

9. บั้นปลายของชีวิต

9.1 การเสียชีวิตของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)

อัญญาบะรี (al-Tabari, n.d. :5 : 279) กล่าวในหนังสือ Tarikh al-Umam wa al-Muluk
ว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้ล้มป่วยในเดือนรอมฎอน ปีฮิจเราะฮฺที่ 58 (ค.ศ.637) และนางได้
ตั้งเสียให้อับดุลลอฮฺ อิบน์ อับดุลเราะหฺมาน อิบน์ อบีบักรฺ (ร.ฎ.) ” ว่า :

أَلَا تَتَّبِعُونَ سَرِيرِي بِنَارٍ ، وَلَا تَجْلُطُوا تَحْتِي قَطِيقَةَ حَمْرَاءِ .

ความว่า :

“ พวกเจ้าอย่าขยับเขยื้อนเตียงของฉัน ไปหาไฟ และอย่าคั่งค้ำห่มสีแดงวางใต้ตัวฉันหรือห่มร่าง
ของฉัน ” (Ibn Sa’d, 1410 / 1990 : 61)

จากหะดีษนี้ หมายความว่า ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้ตั้งเสียมิให้ห่มหรือรองร่างของนาง
ด้วยผ้าสีแดงหลังจากนางเสียชีวิตแล้วก็ตาม

หลังจากนั้นท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เริ่มเจ็บหนักซึ่งเป็นอาการเจ็บครั้งสุดท้าย และมีท่าน
อับดุลลอฮฺ อิบน์ อับบาตฺ (ร.ฎ.) มาขออนุญาตที่จะเข้าไปเยี่ยมท่าน ซึ่งขณะนั้น อับดุลลอฮฺ อิบน์
อับดุลเราะหฺมาน อิบน์ อบีบักรฺ (หลานชายของนาง) กำลังเฝ้าอาการของนางอยู่ และเขาบอกนาง
ว่า อับดุลลอฮฺ อิบน์ อับบาตฺ ขออนุญาตเยี่ยมท่าน แต่นางบอกว่าไม่จำเป็น เนื่องจากนางทราบมา
ก่อนว่าที่เขาต้องการเข้ามาเพื่อจะมาชมนาง แต่อับดุลลอฮฺ อิบน์ อับดุลเราะหฺมาน (ร.ฎ.) บอกอีก
ครั้งว่า “ โอ้ ! ท่านแม่ แท้จริง อิบน์ อับบาตฺ ก็มาจากครอบครัวของท่าน เขาต้องการที่จะมาอำลา
ท่าน ” ในที่สุดท่านหญิงก็อนุญาตให้

อาอิฎุ, นาสิรุ อะลียฺ (‘Ā’yd, Nasir ‘Ali, 1420 / 2000 : 438) เถ่าในหนังสือ ‘Aqidah Ahl
al-Sunnah wa al-Jamā ‘ah fi al-Sahābah al-Kiram ว่าหลังจากที่ท่านอิบน์ อับบาตฺ (ร.ฎ.) ให้
สถามและนั่งอยู่ตรงนั้น เขาก็พูดว่า “ ขอแสดงความยินดีกับท่านด้วย ” ท่านหญิงถามว่า “ ยินดี
เนื่องด้วยอะไร ” เขาตอบว่า “ ยินดีที่ท่านจะได้พบกับฉัน มุฮัมมัด ﷺ สามียุคที่รักของท่าน ขอ
ให้ท่านจงกลับตาด้วยความยินดี ท่านเป็นภริยาสุดที่รักของท่านรَسُول ﷺ แสดงว่าท่านจะไม่รัก
สิ่งใดนอกจากสิ่งนั้นต้องมีความดี และสร้อยคอของท่านหญิงที่ตกไปในดินนั้นที่อับบาตฺ จน
กระทั่งรุ่งเช้าซึ่งไม่มีน้ำสำหรับทำการอาบน้ำละหมาด เขากองก้อัลลอฮฺก็ได้ทรงประทานอัลกุรอาน
ให้แก่ท่านนบี ﷺ ในเรื่องการทำตะฮัมมุดซึ่งเหตุมาจากท่าน จึงถือเป็นโอกาสดีสำหรับประชาชาตินี้

และเอกองค์อัลลอฮ์ได้ทรงประทานอัลกุรอานให้แก่ท่านนบี ﷺ เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของนาง โดยผ่านท่านอุมัยรฺ (อ.ส.) มาจากปากฟ้า ทำให้ทุกมัสยิดได้อ่านอาชะฮฺนั้น⁹⁰ ทุกวันทุกคืน ท่านหญิงกล่าวว่า “โอ้ อิบน์ อับบาซฺ พอแล้ว ฉันได้ลิ้มทุกอย่างอย่างหมดแล้ว ”

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เสียชีวิตในคืนวันอังคารที่ 17 ของเดือนรอมฎอนและได้ฝังร่างอันทรงเกียรติของนางหลังจากละหมาดวิคร⁹¹ ในคืนนั้น ซึ่งขณะนั้นนางมีอายุได้ 66 ปี (บางทัศนะว่า 73 ปี) โดยมีท่านอบูซุรเราะฮฺเป็นผู้นำละหมาดญะนาซะฮฺ (ละหมาดแก่คนตาย) และมีผู้คนเป็นจำนวนมากมาทำการละหมาดญะนาซะฮฺในคืนนั้นด้วย และผู้นำร่างอันไว้วิญญูณของท่านหญิงลงในหลุมกุโบรทั้งหมด 5 คนคือ อูเราะฮฺ อิบน์ อับฮุบัยรฺ, อับดุลลอฮฺ อิบน์ อับฮุบัยรฺ, อัลกอสิม อิบน์ มุฮัมมัด อิบน์ อบีบักรฺ, อับดุลลอฮฺ อิบน์ มุฮัมมัด อิบน์ อบีบักรฺ และ อับดุลลอฮฺ อิบน์ อับดุลเราะหฺมาน(Kabhahah, 1411 / 1991 : 126 ; Qaddarah, 1408 / 1988 : 211)

ผู้วิจัยเห็นว่า การเสียชีวิตของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นวาระอันทรงเกียรติยิ่ง เพราะมีผู้คนมาทำการละหมาดญะนาซะฮฺ (ขอพรให้ผู้ตาย) ให้แก่นางเป็นจำนวนมาก และแสดงความยินดีให้แก่นาง เนื่องจากนางจะได้พบสามีสุดที่รักผู้เป็นที่รักของอัลลอฮฺ (ศ.บ.) และซาบซึ่งในคุณงามความดีที่ได้อบรม สั่งสอน ชี้นำและคัดเคื่อนในสิ่งที่ดีรวมทั้งเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

9.2 การฝังร่างอันทรงเกียรติของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)

กูฎบ, มุฮัมมัด (Qutb, Muhammad. 1406 / 1986 : 68) กล่าวในหนังสือ ‘A’ishah Mu’allimat al-Rijal wa al-Ajyal และซัยดาน, อับดุลกะรีม (Zaydan, ‘Abd Karim. 1417 / 1997 : 11 : 463) กล่าวในหนังสือ al-Mufasssal fi Ahkam al-Mar ‘ah wa al-Bayt al-Muslim ว่า “ ร่างอันทรงเกียรติของนางถูกฝังไว้ ณ กุโบรอัลบะกียฺ พร้อมกับภริยาคนอื่นๆ ของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ในคืนที่ 17 ของเดือนรอมฎอน ปีฮิจเราะฮฺที่ 58 ” (ค.ศ.637)

ผู้วิจัยเห็นว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นผู้ที่มีความประเสริฐนำยกย่อง ท่านหญิงมีความถ่อมตน ไม่เคยหยอหรือโอ้อวดในคำชมเชยหรือคำยกย่องจากใครที่มีต่อนาง ถึงแม้ได้รับเกียรติจากท่านนบี ﷺ ว่าเป็นภริยาสุดที่รัก และนางเสียชีวิตและกลับไปหาเอกองค์อัลลอฮ์อย่างสงบสุข และจะได้พบกับสามีสุดที่รักของนางในไม่ช้า

⁹⁰ สุเราะฮฺอัลบะนูร : 11-20

⁹¹ ละหมาดวิคร หมายถึง ละหมาดสุนัต (ไม่บังคับให้กระทำแต่เมื่อทำแล้วได้ผลบุญมาก) กระทำกันในเวลา กลางคืน หลังจากละหมาดอิซาอแล้ว เพราะท่านนบี ﷺ กล่าวความว่า “ ผู้ใดก็ตามในหมู่ประชาชาติของฉัน หากเขาไม่ละหมาดวิคร ถือว่าเขาผู้นั้นมิใช่ประชาชาติของฉัน ” (al-San‘ani, 1978 : 3 : 6) หมายเลขหะดีษ 4579

10. ผลงานต่าง ๆ

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้มีผลงานต่าง ๆ มากมาย กล่าวคือ :-

10.1 บรรดาตานุทินัยของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ที่มีชื่อเสียง เช่น :-

10.1.1. อุรวะฮฺ อิบน์ อัซซุบัยรฺ (หลานชายของนาง)

อัซซิริกลี (al-Zirikli, 1419 / 1999 : 4 : 226) กล่าวในหนังสือ al-A'lam Qamūs Tarājum ว่า "ท่านอุรวะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นบุตรของอัซซุบัยรฺ อิบน์ อัลเอาวาน อัลอะสะดี อัลกูเราะซี กำเนิดเมื่อปลายปีการปกครองของท่านอุมัยรฺ (ร.ฎ.) ในปีฮิจญเราะฮฺที่ 23 (ค.ศ.602) บางทัศนะว่าเมื่อตอนต้นการปกครองของท่านอุมัยรฺ (ร.ฎ.)"

อิบน์ หะญัรฺ (Ibn Hajar, 1412 / 1992 : 389) กล่าวในหนังสือ Taqrīb al-Tahdhīb และ ลัซกีน, ฟุอาด (Sazkin, Fu'ad 1991 : 70) กล่าวในหนังสือ Tarikh al-Turath al-'Arabi ว่า "ท่านอุรวะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นอิหม่ามและนักปราชญ์ที่เมืองมะดีนะฮฺ มีฉายาว่า "อุม อับดุลลอฮฺ" เป็นชาวกูร็อยฮฺ จากกลุ่มอัลอะสะดี อัลมะคะนีย เป็นบุตรของอัศมาฮฺ บินตุ อับบีกรฺ (ร.ฎ.) เกิดเมื่อปลายสมัยเคาะลีฟะฮฺอุมัยรฺ (ร.ฎ.) ปีที่ 23 แห่งฮิจญเราะฮฺ เป็นพี่น้องร่วมบิดาและมารดากับอับดุลลอฮฺ อิบน์ อัซซุบัยรฺ (ร.ฎ.) เขาเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และเป็นหนึ่งในเจ็ดของบรรดาผู้รู้เกี่ยวกับศาสนบัญญัติแห่งเมืองมะดีนะฮฺ ท่านได้เดินทางไปยังเมืองบักเราะฮฺ (ประเทศอิรักปัจจุบัน) หลังจากนั้นก็ได้เดินทางไปยังประเทศอียิปต์ ท่านได้แต่งงานกับหญิงสาวอียิปต์และอยู่ที่นั่นเป็นเวลานานถึง 7 ปี และได้เดินทางกลับมามีชีวิตที่เมืองมะดีนะฮฺจนกระทั่งเสียชีวิตในปีฮิจญเราะฮฺที่ 94 (ค.ศ.673)"

ท่านได้รายงานหะดีษจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ไว้ทั้งหมด 340 บท กล่าวคือ ในเศาะเหียะฮฺ บุคอรี 118 บท ในเศาะเหียะฮฺมุสลิม 34 บท ในสุนันอบูดาวูด 18 บท ในสุนันอัคดิมีมี 11 บท ในสุนันนะสาอี 15 บท ในสุนันอิบน์ มาญะฮฺ 5 บท ในสุนันอัคคาริมีย 12 บท ในอัลมุวัฏฏอฮฺ 85 บท และในมุสนัดอะหฺมัด 40 บท (Wensinck, Arent Jan. n.d : 8 : 189-190)

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างหะดีษจากหนังสือของอะหฺมัด อิบน์ หัมบัล (Ibn Hanbal, 1414 / 1993 : 7 : 323) ที่รายงานโดยอุรวะฮฺ อิบน์ อัซซุบัยรฺ (ร.ฎ.) จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ว่า "ท่านรศูล ﷺ กล่าวว่า :

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى الَّذِينَ يُصَلُّونَ الصَّوْفَ

ความว่า :-

"แท้จริงเอกองค์อัลลอฮฺและบรรดามลาอิกะฮฺของพระองค์จะสรรเสริญ (เศาะลาวัต) ผู้ที่เข้าแถวในการละหมาด " (บันทึกโดยอะหฺมัด หมายเลข 24742)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) กล่าวถึงอุรวะฮฺว่า “ เขาเชิญชวนให้ผู้คนแสวงหาความรู้ และตั้งเสียให้ลูกหลานของเขาว่า พวกเขาจงเรียนรู้และจงรังเกียจความโง่เขลา ” (Tahmaz, ‘Abd al-Hamid. 1410 / 1990 : 211-212)

ท่านอุรวะฮฺ (ร.ฎ.) เป็นผู้หมั่นทำอิบาดะฮฺ หมั่นอ่านอัลกุรอานโดยจะอ่าน ¼ ของอัลกุรอานในเวลากลางวัน และจะอ่านอัลกุรอานที่เหลือทั้งหมดในเวลากลางคืน (Qutb, Muhammad. n.d. : 102) ท่านเสียชีวิตในปีที่ 94 แห่งฮิจเราะฮฺ (ค.ศ.673)และฝังร่างอันไว้วิญญูญามของท่านในวันศุกร์ (Tahmaz, ‘Abd al-Hamid. 1410/1990 : 215)

10.1.2 อัลกอสิม อิบน์ มุฮัมมัด อิบน์ อบีบักรฺ (หลานชายของท่านหญิงอาอิชะฮฺ ร.ฎ.)

ญะฮฺฮฺมาซ, อับดุลหะมิด (Tahmaz, ‘Abd al-Hamid. 1990 : 216-219) กล่าวว่า “อัลกอสิม (ร.ฎ.) เป็นอิหม่ามคิเต้น มีฉายาว่า อับดุลเราะหฺมาน เป็นชาวอะมีน อัลดะคะนี ที่มีความรู้ทางด้านวิชาฟิกฮฺ (ศาสนบัญญัติ) บิดาของท่านถูกสังหารตั้งแต่เขายังเด็ก ท่านจึงถูกนำไปเลี้ยงไว้ในบ้านของน้ำหญิง (อาอิชะฮฺ) ดังนั้นเขาจึงได้เรียนรู้มากมายจากที่นั่น”

ปรากฏว่า (Winsinck, Arent Jan. n.d. : 8 : 223) เขียนในหนังสือ Mu’jam al-Mufahras li Alfaz al-Hadīth ว่า “อัลกอสิมได้รายงานหะดีษจากท่านหญิงทั้งหมด 94 บท กล่าวคือ ในเศาะหีษะบุคอรี 20 บท ในเศาะหีษะมุสลิม 4 บท ในสุนันอบุดาอูด 4 บท ในสุนันศิริมียี 1 บท ในสุนันนะสาอี 3 บท ในสุนันอัคคาริมิ 4 บท ในอัลมุวัคคฺฮฺอฺ 56 และในมุศนัดอะหฺมัด 2 บท”

มีตัวอย่างหะดีษจากหนังสือ Musnad Imam Ahmad ของอิบนุ หันบัล (Ibn Hanbal, 1414 / 1993 : 7 : 266) รายงานโดยอัลกอสิม อิบน์ มุฮัมมัด (ร.ฎ.) จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) กล่าวว่า :

طَيِّبَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحَرَمِهِ حِينَ حَرَمَ ، لِحَلِّهِ حِينَ حَلَّ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ الْبَيْتَ

ความว่า :-

“ ฉันได้ใส่ของหอมแก่ท่านรสูล ﷺ ก่อนจะครองเอี๊ยะหฺรอม (เพื่อบ้านที่ญุฮฺญุหรืออุมเราะฮฺ) และในขณะที่ท่านปลดผ้าเอี๊ยะรอม⁹²เพื่อจะหัดฮฺดูเอาวัด⁹³ ก่อนที่ท่านจะเวียนรอบกะอฺบะฮฺ ” (บันทึกโดยอะหฺมัด หมายเลข 24999)

อิบนุ หันบัล และญะฮฺฮฺมาซ (Ibn Hanbal, 1414 / 1993 : 7 : 226 ; Tahmaz, 1990 : 216-219) รายงานว่า “อิหม่ามอัลกอสิม (ร.ฎ.) เป็นผู้ที่มีความเคร่งครัดในศาสนาจากลูกหลานของผู้ซื่อสัตย์ ท่านมีมารยาทงาม จำหะดีษมากมาย มีความสมณะ จะพูดว่าไม่รู้ดีกว่าพูดว่ารู้ในสิ่งที่ไม่รู้”

⁹² เอี๊ยะรอม คือ การครองผ้าขณะประกอบพิธีหัจญ์ โดยห้ามมิให้ปฏิบัติข้อห้ามต่าง ๆ ในขณะประกอบพิธีหัจญ์
⁹³ ตะหฺลัลฮฺดูเอาวัด หมายถึง การปลดผ้าเอี๊ยะรอมหลังจากประกอบพิธีหัจญ์ช่วงแรก ซึ่งผู้ประกอบพิธีหัจญ์สามารถปฏิบัติทุกประการที่อนุญัตติกเว้นการร่วมประเวณี

อัตถกถิมเสียดชีวิตเมื่อปีฮิจญเราะฮ์ที่ 106 (ค.ศ.725) (Ibn Hajar , 1412 / 1992 : 451)

10.1.3 อัมเราะฮ์ บินตุ อับดุลเราะหฺมาน อัลด-ฮันศอริยะฮ์ อัลดมะคะนียะฮ์

อิบну สะอฺดุ (Ibn Sa'd, 1410 / 1990 : 8 : 353) กล่าวในหนังสือ *al-Tabaqat al-Kubra* ;

อิบну ษะอฺฎฺ (Ibn Hajar, 1992 : 750) ในหนังสือ *Taqrib al-Tahdhib* และ *อัซซิริกฺลี* (al-Zirikli, 1419 / 1999 : 5 : 72) ในหนังสือ *al-A'lam* ว่า “ อัมเราะฮ์ เป็นบุตรของอับดุลเราะหฺมาน อิบну อัซอฺด อิบну ษุรอเราะฮ์ อิบну อัคศุ จากเผ่าพันธ์ อันนัจญาร เป็นผู้นำสตรีสมัชคาบิฮิน ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ได้นำอัมเราะฮ์รวมทั้งพี่น้องของเธอด้วยมาเลี้ยงไว้ในบ้านของนางหลังจากบิดาของอัมเราะฮ์เสียดชีวิตแล้ว นางอัมเราะฮ์เสียดชีวิตในปีฮิจญเราะฮ์ที่ 8 (ค.ศ.667) ในขณะที่มี อายุได้ 77 ปี”

ท่านอัมเราะฮ์ (ร.ฎ.) ได้มาอยู่ในบ้านแห่งคักวา (เกรงกลัวอัลลอฮ์) และบ้านแห่งความรู้ นางมีจิตใจที่บริสุทธิ์ ฉลาดหลักแหลม สามารถจดจำความรู้จากท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ไว้มากมาย และเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องศาสนบัญญัติ และเป็นผู้รายงานหะดีษที่น่าเชื่อถือรองลงมาจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.)

ท่านได้รายงานหะดีษจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ทั้งหมด 42 บท กล่าวคือ ในเศาะเหียะฮ์ บุคอรี 10 บท ในเศาะเหียะฮ์มุสลิม 7 บท ในศุนันอบุคาวูด 1 บท ในศุนันอัคติมิมิ 1 บท ในศุนันนะซาอี 1 บท ในศุนันอิบну มาญะฮ์ 1 บท ในศุนันอัคคาวิมิ 2 บท ในอัลมุวัคคฺฮอ 18 บท และในมุสนัดอะหฺมัด 1 บท (Wensinck, Arent Jan. n.d. : 8 : 208)

ตัวอย่างหะดีษรายงานโดยอัมเราะฮ์ว่าฉันได้ยินว่ามีผู้พาดพิงถึงอับดุลลอฮ์ อิบну อุมฺรุ (ร.ฎ.) ว่า เขาได้พูดถึงการที่ศพจะถูกทรมาณในกูโบร เนื่องจากการร้องไห้รำพึงรำพันของครอบครัวของเขา เมื่อท่านหญิงได้ยินดังนั้นก็กล่าวว่า “ ขอเอกรองค์อัลลอฮ์ทรงให้อภัยแก่อบี อับดุลเราะหฺมาน” เนื่องจากเขามีเศษพุกเท็ง...”

นางอัมเราะฮ์ได้แต่งงานกับ อับดุลเราะหฺมาน อิบну ฮาริษะฮ์ อิบну อันนุอฺมาน และมีบุตรชาย 1 คนชื่อ มุฮัมมัด ที่มีฉายาว่า อนู อรริฎฎาล (บิดาแห่งชายฉกรรจ์)

อิบनुอับบาสฺ กล่าวว่า “ ท่าน (อัมเราะฮ์) เป็นผู้ที่มีความรู้มากเกี่ยวกับหะดีษที่เล่ามาจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) ”

^{๙๙} อบี อับดุลเราะหฺมาน เป็นชื่อเล่นของท่านอับดุลลอฮ์ อิบну อุมฺรุ (ร.ฎ.) เนื่องจากท่านมีลูกชายคนโตนามว่า อับดุลเราะหฺมาน ท่านอับดุลลอฮ์ เป็นบุตรของท่านอุมฺรุ อิบну อัคศุอญฺอบ อัลดักวี กำเนิดก่อนการประกาศเป็นรัฐของท่านนบี ﷺ เพียงเล็กน้อย เป็นเศาะทาบะฮ์ที่เข้าร่วมญิฮาดกับท่านนบี ﷺ ในขณะที่มีอายุเพียง 14 ปี ท่านเป็นผู้รายงานหะดีษมากรองลงมาจากท่านอบีสุร็อยเราะฮ์ และยังเป็นผู้รายงานฮาดิษอีกมากมาย เสียดชีวิตเมื่อปลายปีฮิจญเราะฮ์ที่ 73 (ค.ศ.652) (Ibn Hajar, 1412/1992 : 315)

10.1.4 มุอาษะฮฺ อัลดะคะวียะฮฺ (อุมมุศเศาะฮฺบะฮฺ) อัลดับศรียะฮฺ

อัซซิริกกี (al-Zirikli, 1419 / 1999 : 7 : 259) กล่าวในหนังสือ al- A'lam Qamus Tarajum ว่า “นางมุอาษะฮฺ เป็นบุตรของอับดุลลอฮฺ มีฉายาว่า “อุมมุศเศาะฮฺบะฮฺ” เป็นชาวบัศเราะฮฺ เป็นภริยาของท่านคิละฮฺ อิบน์ อัยซุม (จากดาบิฮีน^{๙๕} ที่ได้รับคัดเลือก) นางเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจในการรายงานหะดีษที่น่าเชื่อถือและเสียชีวิตในสภาพที่เป็นชะฮีดพร้อมกับบุตรชายของนางที่เมืองกาบูลในสงครามสมัยของอัลฮัจญัจญ์ อิบน์ ยุซุฟ (ผู้นำแห่งเมืองกาบูลผู้กระหายเลือดในสมัยนั้น) เมื่อปีฮุญเราะฮฺที่ 83 (ค.ศ. 662)

ท่านมุอาษะฮฺ (ร.ฎ.) ได้รายงานหะดีษทั้งหมด 24 บท กล่าวคือ ในเศาะเหียะฮฺบุคอรี 1 บท ในเศาะเหียะฮฺมุสลิม 5 บท ในสุนันอบูดาวูด 4 บท ในสุนันอัคติมิมิ 2 บท ในสุนันนะสาอี 2 บท ในสุนันอิบน์ มาญะฮฺ 2 บท และในสุนันอัคคาริมิ 12 บท (Wensinck, Arent Jan. n.d. : 8 : 258)

อิบรอฮีม อัญญะมัด (al-Jamal, Ibrahim. n.d. : 41) ได้ยกตัวอย่างหะดีษที่รายงานโดยมุอาษะฮฺ (ร.ฎ.) ในหนังสือ Fatawa 'A'ishah fi al-Din wa al-Hayah เช่น ครั้งหนึ่งมุอาษะฮฺ (ร.ฎ.) ได้ถามท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ว่า :

اَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُومُ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ؟ قَالَتْ : نَعَمْ ، قَالَتْ لَهَا :
 مِنْ أَيِّ أَيَّامِ الشَّهْرِ كَانَ يَصُومُ ؟ قَالَتْ : لَمْ يَكُنْ يُبَلِّغُنِي مِنْ أَيِّ أَيَّامِ الشَّهْرِ يَصُومُ .

ความว่า :-

“ ท่านรَسُول ﷺ ได้ถือศีลอดตามวันของแต่ละเดือน ไช้ไหม ” ท่านหญิงตอบว่า “ ไช้ ” มุอาษะฮฺถามต่อไปว่า “ ในสามวันนั้นตรงกับวันที่เท่าไรของแต่ละเดือน ” ท่านหญิงตอบว่า “ ไม่แน่นอน ” (บันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 194 , 627)

ท่านมุอาษะฮฺ ได้รับมรดกของความเป็นผู้จงรักภักดีต่อเอกองค์อัลลอฮฺ เกรงกลัวพระองค์ และเป็นผู้สมณะ จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) เล่าว่า “ นางชอบละหมาด และถือศีลอดเป็นชีวิตจิตใจ ”

ก่อนท่านมุอาษะฮฺ (ร.ฎ.) จะสิ้นลมหายใจ ครั้งแรกท่านจะร้องไห้ แต่หลังจากนั้นท่านหัวเราะ มีคนถามท่านว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ท่านตอบว่า สาเหตุที่ร้องไห้เพราะเสียดายที่ไม่มีเวลาอีกแล้วสำหรับทำการละหมาด ถือศีลอด และรำลึกถึงอัลลอฮฺอีกต่อไป ส่วนที่หัวเราะนั้น เพราะฉันเห็นอุมม์อัลเศาะฮฺบะฮฺ (สามีของฉัน) ได้มาหาฉันในชุดเสื้อคลุมสีเขียวสองชิ้น และเขามาเป็นกลุ่ม รูปร่างหน้าตาของเขาเหมือนกับที่เขายังมีชีวิตอยู่ (Tabmaz, 'Abd al-Hamid. 1410 / 1990 : 227-229)

ผู้วิจัยสรุปว่า บรรดาสานุศิษย์ของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ตามที่ได้กล่าวมานั้น ต่างก็ได้รับความรู้และแบบอย่างจากท่านหญิง และทำการเผยแพร่ความรู้เหล่านั้นให้แก่เยาวชนรุ่นหลังและ

^{๙๕} ดาบิฮีน หมายถึง ผู้ที่ได้พบกับเศาะหะฮฺที่เป็นมุสลิม ได้รับคำชี้แนะและตาฮ์ในฐานะเป็นมุสลิม

สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

10.2 ผลงานด้านวิชาการต่างๆ เช่น :-

10.2.1 ด้านอรรถาธิบายอัลกุรอาน ซึ่งอัลบุคอรีย์ (al-Bukhari, 1413 / 1993 : 5 : 47-308) ได้เขียนในหนังสือ *Sahih al-Bukhari* และอิบนุ หะญัร (Ibn Hajar, 1406 / 1986 : 8 : 170-733) ได้ขยายความหรืออรรถาธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ในหนังสือ *Fath al-Bari* ว่ามีทั้งหมด 42 อายะฮฺ และมุสตีม (Muslim, 1412 / 1992 : 9 : 377-381) มีทั้งหมด 7 อายะฮฺ ส่วนดร. อับดุลลอฮฺ อุมู อัลสุอูด (abu al-Su'ud, 1416 / 1996 : 140-282) ได้ทำการวิจัยเรื่อง *Tafsir Um al-Mu'minin 'A'ishah Radliya Allah 'Anha* โดยรวบรวมอรรถาธิบายอัลกุรอานของท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ว่ามีทั้งหมด 132 อายะฮฺ

10.2.2 ด้านรายงานอัลหะดีษ อิบนุ หัมบัล (Ibn Hanbal, 1403 / 1983 : 2 : 868-877) ได้รายงานในหนังสือ *Musnad Ibn Hanbal* ว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้รายงานอัลหะดีษถึง 2,383บท” และอิบนุ หะญัร (Ibn Hajar, 1416 / 1995 : 69-374) ได้รายงานในหนังสือ *Musnad 'A'ishah* ว่า “ท่านหญิงรายงานอัลหะดีษทั้งหมด 1,081 บท” ส่วนอัศศอลิหีย (al-Salibi, 1414 / 1993 : 180) รายงานในหนังสือ *Subul al-Huda wa al-Rashad* ว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) รายงานอัลหะดีษทั้งหมด 2,210 บท”

10.2.3 ด้านบทกวี นุฮัมมัด อิบนุ อุมัยร (ร.ฎ.) รายงานจากบิดาของอูรวะฮฺ (ร.ฎ.) ว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.) ได้ล่านำกตอนประมาณ 160 บท (Ibn Sa'd, 1410 / 1990 : 58)

10.2.4 ด้านธรรมกถา (الخطبة) อัศศอลิหีย (al-Salibi, 1414 / 1993 : 179) ยังได้กล่าวว่า “มีรายงานจากท่านนุอวียะฮฺ อิบนุ อับดุลมุฮาน (ร.ฎ.) ว่า :

مَا رَأَيْتُ خَطِيْبًا قَطُّ أَبْلَغَ وَلَا أَفْصَحَ وَلَا أَطْنَّ مِنْ عَائِشَةَ

ความว่า :

“ฉันไม่เคยเห็นผู้ใดที่มีวาทศิลป์ มีความคล่องแคล่วและมีไหวพริบในด้านธรรมกถามากกว่าท่านหญิงอาอิชะฮฺ (ร.ฎ.)”⁹⁶

⁹⁶ ผู้วิจัยไม่พบการคัดหรือฉีกวาทดังกล่าวในหนังสือที่หาได้